

ॐ

॥ तस्य वाचकः प्रणवः ॥

रुतभर

आत्मनो हिताय जगतः सुभाय

प.पू. गुरुदेवश्री योगभिक्षु

वर्ष - 33 (जन्युआरी, ફેબ્રुआरी, मार्च)

VOL - XXXIII 2017-18

ISSUE-III

मानदंत्री : नेषध व्यास

संकलन : डो. स. स. भिक्षु

‘योग’ भिक्षा लावीओ, ‘भिक्षु’ जनी गुरुद्वार;
मुमुक्षु जइर पामशे, सौनो मुजमां भाग.

प.पू. गुरुदेव श्री योगभिक्षु महाराजना नेवुमा वर्ष दरम्यान निघरिल सर्वजुव हितार्थे करवाना कार्योनी सूचि :

१. **स्वाध्याय** : दर गुरुवारें सवारे ७-०० अथवा रात्रीना ८-०० वाग्ये. (गुरु प्रेमीओना पोताना घरे).
२. **गायत्रीमंत्रना जप** : ओछामां ओछा नेवुं लाप मंत्रो (सौना मणीने). (पोते केंटली माणा करवाना छे ते जणावी देवाय तो साइ).
३. **गायत्री-माइति यज्ञ अने स्वाध्याय** : वर्ष दरम्यान ओछामां ओछा पार. जूदी जूदी जग्याअे (मागणी मुजप) अमदावाढ के अमदावाढनी पहार तथा जूदी जूदी जग्याअे समूहमां स्वाध्याय करवानो प्रयत्न करवो.
४. **प्रचार-प्रसार** : ओम् परिवारना दरेके सभ्ये ३. ५००/-नी किंमतना पुस्तको (ओम् परिवार द्वारा प्रकाशित) वहेंयवा अथवा वेचवानो प्रयत्न करवो.
५. **रुतम्बराना आजुवन सभ्यो** : ओम् परिवारना दरेके दरेके सभ्ये ओछामां ओछा जे आजुवन सभ्य जनाववा प्रयत्न करवो.
६. **जाणकोमां संस्कार सिंघन शिगीर** : पांचथी पंढर वर्षना जाणको माटे वर्षमां जे वार अेक रात्री अने जे दिवसनो संस्कार सिंघन प्रवास.
७. **मोनाघल ऐप्लीकेशन** : प.पू. गुरुदेवना फ़ोटा, वीडियो, भजनों वगैरेनी ऐप. जनाववी.
८. **डोक्चुमेंटरी** : प.पू. गुरुदेवना ज़ुवनने आवरी लेता, प्रेक प्रसंगोनी अेक किंम जनाववी.
९. **जूना रुतंभराना अंक** : जूदा जूदा पार अंकनो अेक अंक जनाववो.
१०. **‘आजनुं भाथु’** प.पू. गुरुदेव द्वारा इंसजुक पर **‘आजनुं भाथु’**अे मथाणा नीचे पीरसाता सत्साहित्यने पुस्तक इपे प्रगट करवुं.

नोंध : उपरनी भाजते पूछपरछ करवा माटे नीचेना फ़ोन पर संपर्क करवा विनंती.

(१) डॉ. स. स. भिक्षु : ८८२५०२३३९४, (२) भावेशभाई रावल : ८३२७०६६५३७

प.पू. गुरुदेव श्रीयोगभिक्षु महाराजना ८०मा आप्ना वर्ष दरमियान ‘सर्व जुव हितार्थे’ जे कार्यक्रम नकडी थया छे तेमांनो आ पहा अेक छे जेमां थरो ‘स्वाध्याय’, ‘पर्यावरण परिशुद्धि यज्ञ’ अने ‘गायत्री-माइति यज्ञ’. आ प्रसंग जय्यां उपचार्य रह्यो छे त्यांना स्थण, वार अने तारीख:

६.	७-१-१८, रविवार सवारे १०.०० थी १.००	राजुभाई सुभडीया ८८२५४८८४८६	“निर्विकल्प मुक्तिधाम”, आदर्श होटलनी भाजुमां, डाकोर-उमरेठ रोड, डाकोर.
७.	२८-१-१८, रविवार सवारे १०.०० थी १.००	शशिकान्तभाई पटेल ८३२७०६६५३७	कैदारेश्वर महादेव, कैदारेश्वर, तेलनार पास, महीसागर.
८.	११-२-१८, रविवार सवारे १०.०० थी १.००	दामोदरभाई पटेल ८४२७००१२५५	मु. गोविंदपुरा, नदाण पास, ता. कडी
९.	२५-२-१८, रविवार सवारे १०.०० थी १.००	किरणभाई पटेल ८८२५०४८६६०	तीथल रोड, वलसाड.
१०.	११-३-१८, रविवार सवारे १०.०० थी १.००	भानुभेन ज़ु. पटेल ८८२५०२३३९४	ईग्डिया कोलोनी, अेरु यार रस्ता पास, नवसारी.
११.	१८-३-१८, रविवार सवारे ८.०० थी १२.००	हितेधभाई कनुभाई पंड्या ८८२५६०६९४५	अमदावाढ
१२.	२५-३-१८, रविवार सवारे ८.०० थी १२.००	देवचंदभाई पटेल ८८२५६२६३६६	२४, श्रीकुंज सोसायटी, प्रभात रोड, घाटलोडिया, अमदावाढ-६९.

• **प.पू. गुरुदेवश्री योगभिक्षु महाराजश्री साथेनां प्रेरक प्रसंगो-संस्मरणो संक्षिप्तमां आवकार्य छे.**

• **“ओम्परिवार”नी कल्याणकारी प्रवृत्तियो विशेनी माहिती पहा संक्षिप्तमां आवकार्य छे.**

नोंध : जग्या-मर्यादाने कारणे अन्य कृति-सामग्री स्वीकारी शकती नथी.

- रुतम्भरा संपादनसमिति

ओम्परिवारना उत्सवो

श्री गायत्रीअनुष्ठान साधनाशिगिर निमिते	‘निर्विकल्प मुक्तिधाम’ नाथाभाई अे. पटेलना जेतरेमां, मु. पलियड (वेडा), ता. कलोल, जि. गांधीनगर मो. ८८२५०२३३०४	३०-१२-२०१८ रविवार सवारे १० थी २
महाशिवरात्री निमिते	कुसुम हरनाथ मंदिर, अमरेश्वर महादेवनी सामे, वाराही दरवाज, उमरेठ-डाकोर रोड, मु. उमरेठ, जि. आणंद	१८-२-२०१८ रविवार सवारे १० थी २

॥ ॐ ॥

॥ तस्य वाचकः प्रणवः ॥

रुतम्भरा (ऋतम्भरा) अटले अनुभवयुक्त सत्यथी ભરેલું બહુજનહિતાય-બહુજનસુખાય

गुरुपूर्णिमा निमित्ते प.पू. सद्गुरुदेव श्री योगभिक्षु मહારાજનાં આશીર્વચન

તા. ૯-૭-૨૦૧૭, રવિવાર

સંકલન - શશિકાંત પટેલ

સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવની જય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જય, તો જ આપણી જય.

આપણી ભારતીય સંસ્કૃતિમાં અનેક પ્રકારના પર્વોની ઉજવણી થાય છે. જેવાં કે, સામાજિક, રાષ્ટ્રીય, વ્યક્તિવિશેષ, ધાર્મિક, આધ્યાત્મિક વગેરે. આ સર્વે પર્વોમાં સર્વ જીવ હિતાર્થે ઉજવવામાં આવતા આધ્યાત્મિક પર્વનું વિશેષ મહત્ત્વ રહેલું છે. તેમાં પણ ગુરુપૂર્ણિમા પર્વનું મહત્ત્વ સવિશેષરૂપે મૂલવવામાં આવે છે. શિષ્યના પોતાના પરમાત્માસ્વરૂપ ગુરુદેવ પ્રત્યેનાં પ્રેમ-ત્યાગ-સમર્પણ - નિષ્ઠા-ભક્તિની ચરમ સીમાને ઉજાગર કરતું પર્વ એટલે ગુરુપૂર્ણિમા. ગુરુદેવ પણ પોતાના શિષ્યના કલ્યાણ માટે અનેક તકલીફોને હસતાં હસતાં સહન કરી પોતાના નિજાનંદની મસ્તીને નજરઅંદાજ કરી શિષ્યના કલ્યાણ માટે અવિરત પુરુષાર્થને પ્રત્યક્ષ કરતું પર્વ એટલે ગુરુપૂર્ણિમા. આ પર્વ ભૌતિકતાથી પર આત્મિકતાના પારસ્પરિક સંબંધના પાયા ઉપર ઉજવાતું પર્વ છે. દરવરસે શિષ્ય આ દિવસે અચૂક પોતાના સદ્ગુરુદેવના પરમ સાંનિધ્યમાં ઉપસ્થિત થઈ મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરવા માટે પોતે ગત વર્ષમાં કરેલ સાધનાને રજૂ કરે છે અને હવે પછી કરવાની જરૂરી સાધના માટે માર્ગદર્શન પ્રાપ્ત કરે છે. આ પર્વ ખૂબ જ સાત્ત્વિક-આધ્યાત્મિક આનંદઉલ્લાસ સાથે ઉજવવામાં આવે છે. ઓમ્ પરિવારના સર્વે કલ્યાણકામી ગુરુપ્રેમીઓ-ભક્તો-શિષ્યો પણ આ પર્વને ખૂબ જ આનંદ-ઉત્સાહ-પ્રેમપૂર્વક ઉજવે છે. આ વર્ષે પણ તા. ૯-૭-૧૭ને રવિવારે ગુરુપૂર્ણિમા મહોત્સવનું પર્વ ઓમ્ પરમાત્માની કૃપાથી તથા

પ.પૂ. સદ્ગુરુદેવના આશીર્વાદથી ઉજવવામાં આવેલ. તે પ્રસંગે ઓમ્ પરિવારના આધ્યાત્મિક વડા પ.પૂ. સદ્ગુરુદેવ શ્રી યોગભિક્ષુ મહારાજે મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરવા માટેની પરમ કલ્યાણકારી સાચી સમજણનાં આશીર્વચનની હેલી પરમકૃપા કરી વરસાવી તેને નીચે મુજબ રજૂ કરવાનો નમ્ર પ્રયત્ન કરવામાં આવ્યો છે.

પ.પૂ. સદ્ગુરુદેવશ્રી યોગભિક્ષુ મહારાજનાં આશીર્વચન

સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવની જય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જય, તો જ આપણી જય.

ઓમ્ નમઃ પાર્વતીપતયે હર હર મહાદેવ હર.

સર્વેનું સ્વાગત-વંદન-અભિનંદન-આશિષ.

આજે ગુરુપૂર્ણિમાનો અતિ પવિત્ર દિવસ છે. આપણી ઋષિસંસ્કૃતિનાં જેટલાં પણ આધ્યાત્મિક પર્વ છે તેમાં આ પર્વ મુગટસમાન છે. કેમ કે, જે ગુરુમાં માને છે કે નથી માનતા તે સર્વેને જીવનમાં દરેક તબક્કે ગુરુની અનિવાર્યતા રહેલી જ છે. ચાહે પછી તે ભૌતિક જીવનમાં હોય કે આધ્યાત્મિક જીવનમાં હોય, પણ ગુરુની અનિવાર્યતા રહેલી જ છે. ગુરુ વગર કોઈ પણ ક્ષેત્રમાં આગળ વધવું લગભગ અશક્ય છે. તો આ દિવસે ગુરુદેવનાં ચરણ કમળમાં ઉપસ્થિત થઈ પોતાની સદ્ભાવનાને વ્યક્ત કરી સંતોષનો અહેસાસ કરવાનું પર્વ છે. બાર માસ સુધી ગુરુમુખી ભક્તો-શિષ્યો ચાતકનજરે આ પર્વની રાહ જોતા હોય છે. આપણે જાણીએ છીએ કે સદ્ગુરુદેવનું આપણી

ઉપર અનંત ઋણ છે જે આપણે ક્યારે પણ ચૂકવી શકીએ તેમ નથી. પરંતુ આજના દિવસે સદ્ગુરુદેવનાં ચરણકમળમાં ઉપસ્થિત થઈ આપણી શક્તિ-ભક્તિ મુજબ ફૂલ નહીં તો ફૂલની પાંદડી-કાંઈક અર્પણ કરી ઋણમુક્તિનો થોડોઘણો સંતોષ શિષ્ય પામે છે. અહીં જે અર્પણ કરવાની વાત છે તે માત્ર ભૌતિક દ્રવ્ય સમજવાનું નથી. એ બધું જે અર્પણ કરીએ તે તૌ ગૌણ છે. વાસ્તવમાં તો સદ્ગુરુદેવને તેની લેશમાત્ર જરૂર હોતી નથી. એ બધું તે સ્વીકારે છે તે માત્ર આપણી ભાવનાને પોષવા માટે, આપણા આનંદ માટે. મુખ્ય શું અર્પણ કરવાનું છે? પરમ કૃપાળુ પરમાત્માની અસીમ કૃપા તથા આપણા ગત જન્મોનાં સંચિત સત્કર્મોના ફળસ્વરૂપ જે મહામોંઘેરો મનુષ્યજન્મ પ્રાપ્ત થયો છે તેને સાર્થક કરવાનો નિષ્ઠાપૂર્વક સંકલ્પ કરી આપણા આ સત્સંકલ્પમાં અવરોધક ષટ્રિપુ જેવા કે, કામ, ક્રોધ, અભિમાન, મદ, મોહ, મત્સર વગેરેને ગુરુજીના ચરણકમળમાં અર્પણ કરી દેવાનાં છે. સાથે સાથે જીવનભર સજાગ રહેવાનું છે કે, જે કાંઈ આપણે ગુરુજીને અર્પણ કર્યું તે કુભાવો-વૃત્તિઓ આપણામાં ક્યારે પણ પ્રવેશે નહીં. આમ આખું વર્ષ ચાતકનયને મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરવા અંગેની સાચી સમજણનું સાત્ત્વિક ભાથું ગુરુકૃપાએ વધુ ને વધુ ભેગું કરવા માટેનું મહાપર્વ એવા આ ગુરુપૂર્ણિમા મહોત્સવનો લહાવો લેવાનો, માણવાનો ઉમંગ હૃદયમાં હોય એ સ્વાભાવિક છે. વળી, આજની ઉજવણીનું એક વિશેષ પાસું છે, અમારી અમેરિકાયાત્રાનાં સંસ્મરણોને આવરી લેતા પુસ્તકનું વિમોચન પણ છે. તેમાં અમારા-ત્યાંના ફોટા પણ મૂકવામાં આવ્યા છે. તે જોઈને તમને સૌને ખૂબ જ આનંદ થશે એવું અમારું માનવું છે. તમે અત્યાર સુધી ગુરુજીને ધોતી-ઝભ્મો કે સદરો પહેરેલા જ જોયા છે. પરંતુ, અમેરિકાના અમારા રોકાણ દરમિયાન બરફવર્ષા થતી અને ખૂબ જ ઠંડી પડતી, તો માંદા ન પડાય તે માટે અમે પેન્ટ અને ઓવરકોટ પણ પહેરતા, તે ફોટા પણ પુસ્તકમાં મૂકેલા છે. તે ઉપરાંત અમેરિકામાં ભક્તો સાથે કેવો આધ્યાત્મિક આનંદ કરેલ તે પણ પુસ્તકમાં સમાવી દેવામાં આવેલું છે. તો તમે સૌ પુસ્તકનો લાભ

લેશો. અહીં અમને અમેરિકાનો એક પ્રસંગ યાદ આવી ગયો તે ટૂંકમાં જણાવું છું.

અમેરિકાના ભક્તોના અતિઆગ્રહથી તેમની ભાવનાને પોષવા માટે અમે કુલ ત્રણ વાર અમેરિકા ગયા હતા. તેમાં પહેલી વાર ગયા ત્યારે ત્યાં લગભગ દસ મહિના રોકાયેલા. તે સમયે અમારું મુખ્ય રોકાણ શ્રી ગુરુ પ્રેમભિક્ષુજી (વિનુભાઈ શાહ)ના ઘરે હતું. એક દિવસ તેમનાં પત્ની વસુબેન તથા અમે એક સ્ટોરમાં ગયાં હતાં. સ્ટોરમાં એમનાં બહેનપણી મળ્યાં. તેઓએ મારી તરફ નિર્દેશ કરી વસુબેનને અમારા વિષે પૂછ્યું. તે સમયે અમે ધોતી પહેરી હતી. વસુબેને તેમનાં બહેનપણીને કહ્યું કે, એ તો અમારા ગુરુજી છે. પેલાં બહેને વસુબેનને કહ્યું કે તમારા ગુરુજીને કહો કે અહીં અમેરિકામાં ધોતી ન ચાલે. ઠંડીમાં માંદા પડી જશે. પેન્ટ પહેરવું જોઈએ. વસુબેને તેમને સુંદર જવાબ આપેલો કે ગુરુજીને પેન્ટની જરૂર લાગશે તો પેન્ટ પહેલી લેશે. તે માટે તેમને કહેવું નહીં પડે. તેમની ગુરુજી પ્રત્યેની કેટલી ઊંચી સમજણ કે જેથી તેમણે આવો સચોટ જવાબ આપ્યો. છેલ્લા ઘણા સમયથી ફેસબુક ઉપર ‘આજનું ભાથું’ શીર્ષક હેઠળ મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરવાની સચોટ સાચી સમજણ રૂપી સત્ સાહિત્ય દરરોજ પીરસવામાં આવે છે. તેને કલ્યાણકામી મુમુક્ષુજનો તરફથી ખૂબ જ પ્રમાણમાં આવકાર મળી રહ્યો છે. દિવસે દિવસે તેને નિયમિત વાંચનાર વર્ગ પણ બહોળા પ્રમાણમાં વધી રહ્યો છે. લોકો તે માટે ખૂબ જ આતુરતાથી રાહ જોતા હોય છે. જેવું લખાણ ફેસબુક ઉપર મૂકવામાં આવે છે કે ગણતરીની મિનિટોમાં જ આઈ લાઈક (મને ગમ્યું) એમ લખાઈને આવવા માંડે છે. તો આજે અમેરિકાના સંસ્મરણોની પુસ્તિકાનું જે વિમોચન કરવાનું છે તેમાંથી કેટલીક વાતો છેલ્લા થોડા દિવસોથી ફેસબુક ઉપર મૂકવામાં આવી છે. તદુપરાંત મનુષ્ય જન્મની સાર્થકતા માટેની અતિસહાયક-ઉપયોગી સાચી સમજણની વાતો તો સતત આપવામાં આવે જ છે. જેથી કલ્યાણકારી મુમુક્ષુજનોને તેમાંથી પ્રેરણા મળે. પરિણામે મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરવા પ્રેરાય. તે માટે સત્સંકલ્પબદ્ધ થાય. આ તો કલિયુગ છે. કલિયુગમાં જો સાચી ઈચ્છાશક્તિ અને નિષ્ઠાથી સત્સંકલ્પ

કરીએ તો તેનું ફળ અવશ્ય પ્રાપ્ત થાય છે. આ વાતને સમજાવતાં તુલસીદાસે કહ્યું છે કે -

“કલી કર એક પૂન્ય પ્રતાપા,
માનસ પૂન્ય હોય નહિ પાપા.”

કલિયુગનું આ સૌથી વિશેષ જમા પાસું છે. સત્ યુગ - ત્રેતા અને દ્વાપરયુગમાં તો જ્યારે સત્કર્મ કરવામાં આવતું ત્યારે તેને અનુરૂપ ફળની પ્રાપ્તિ યથાયોગ્ય સમયે થતી હતી. પરંતુ કલિયુગમાં તો મજબૂત ઈચ્છા-શક્તિથી દૈવપણે સત્કર્મ કરવાનો સંકલ્પ કરીએ અને કોઈ કારણસર તે પૂરો ન કરી શકીએ તોપણ તે સત્સંકલ્પનું ફળ અવશ્ય પ્રાપ્ત થાય છે જ. પરંતુ, કલિયુગમાં અસત્કર્મનું ફળ તો ત્યારે જ મળે છે જ્યારે તેનું આચરણ કરવામાં આવે. કલિયુગનું આ મુખ્ય જમા પાસું છે. આ વાતને તાત્વિક રીતે ખૂબ જ ચિંતન-મનનપૂર્વક વિચારીએ કે આવું કેમ? તો સમજાશે કે કલિયુગમાં અસત્કર્મના વિચારો અને આચરણ માટે પ્રયત્ન કરવો પડતો નથી. તે તો સહજ રીતે જ થતા હોય છે. પરંતુ સત્કર્મના વિચારો અને તેનું આચરણ કરવાનું અતિ કઠિન હોય છે. તે માટે સમજણપૂર્વક પ્રયત્ન કરવો પડે છે. એવું પણ બનતું હોય છે કે જે મુમુક્ષુ આવો પ્રયત્ન કરતા હોય છે તેને લોકો વેદિયો કહી તેની હાંસી ઉડાવતા હોય છે. કેમકે, કલિયુગમાં સમાજવ્યવસ્થા ભોગપ્રધાન હોય છે. તેને કારણે લોકોની જીવનશૈલી વિવેક મર્યાદાથી વિમુખ એવી સ્વચ્છંદતાયુક્ત હોય છે. અજ્ઞાનતાને કારણે મોટે ભાગે સૌ કોઈ જીવનનો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય આ ભૌતિક ભોગો ભોગવવામાં અને તેમાંથી મળતાં ક્ષણિક, મૃગજળ સમાન ભ્રામક સુખોને પ્રાપ્ત કરવામાં સમજતા હોય છે. જે સુખો વાસ્તવમાં દુઃખદાયક જ હોય છે. આવાં ભ્રામક સુખો પ્રાપ્ત કરવા ધાંચીના બળદની જેમ રાત-દિવસ હડિયાપટ્ટી કરતા હોય છે. પરિણામે મોંઘેરો મનુષ્યજન્મ વેડફી મારે છે. પરિણામે મનુષ્યજન્મની સાર્થકતા જેમાં રહેલી છે તે આત્મિક સુખરૂપી મૂડીને પ્રાપ્ત કરવાનાં સત્સંકલ્પ અને તેને અનુરૂપ જીવન જીવવા પ્રત્યે ઉદાસીન રહે છે. તેથી જન્મમરણના ચક્રાવે ચડી જન્મોજન્માંતર દારુણ દુઃખને ભોગવે છે.

ફેસબુકમાં ‘આજનું ભાથું’ શીર્ષક નીચે જે કાંઈ પ્રેરણાદાયક સત્સાહિત્ય પીરસવામાં આવે છે તેમાં હમણાં નંદુભાઈના વિશે અતિ પ્રેરણાદાયી પ્રસંગ જણાવેલ. ત્રિચિનાપલ્લીમાં હીરાઝવેરાતની ખૂબ જ નામાંકિત મોટી પેઢી છે. તેની લગભગ છથી સાત તો શાખા આવેલી છે. હાલમાં તે દિલજીતભાઈ ચલાવે છે. તે પેઢી પહેલાં તેમના કાકા નંદુભાઈ ચલાવતા. નંદુભાઈ નડિયાદમાં આવેલ હરિઓમ્ આશ્રમમાં આધ્યાત્મિક વડા પૂ. મોટાના અનન્ય ભક્ત હતા. પહેલેથી નક્કી કર્યા મુજબ અમુક વર્ષો સુધી તેમણે પેઢીનું સંચાલન કર્યું અને પછી નક્કી કરેલ સમય આવ્યો એટલે તે બધું જ પોતાના ભત્રીજા દિલજીતભાઈને સોંપી દીધું. પછી તેઓ કાયમ માટે નડિયાદ આશ્રમમાં પૂજ્ય મોટાના સાંનિધ્યમાં રહેવા ચાલ્યા ગયા. તેમનો પહેલેથી નિયમ હતો કે દરવર્ષે પેઢીમાં જે પણ નફો થાય તેનો દશમો ભાગ આશ્રમમાં આપી દેવો. તેમની આ પરિપાટી હાલમાં નંદુભાઈ હયાત નથી, પરંતુ તેમના ભત્રીજા દિલજીતભાઈએ સતત જાળવી રાખી છે. કેટલી બધી ઊંચી સમજ હોય તો જ આ શક્ય બને. હાલમાં આ બધું જે છે તે ગુરુ-સંતોની કૃપાથી જ છે. તથા વડીલોએ ધંધાની ઊપજમાંથી જે દશમો ભાગ આશ્રમમાં આપવાનું નક્કી કર્યું છે તે તેમની ઘણી જ દીર્ઘદષ્ટિ જ છે. આશ્રમમાં દશમો ભાગ આપવામાં આવે તેનો ઉપયોગ સમાજના ઉત્કર્ષ માટે જ થવાનો છે. તે રીતે એક સત્કર્મ કર્યાનો લાભ મળશે. તથા વડીલોના સત્સંકલ્પમાં વિશ્વાસ વધશે. પરિવારમાં સત્સંસ્કારનું સિંચન થશે. પરિવારમાં સુખ-શાંતિ-સુમેળ- ભર્યું વાતાવરણ સદા રહેશે. આવી ઊંચી સમજ હોય તો જ આ શક્ય બને. બાકી તો આ કલિયુગી ભૌતિકતાપ્રધાન રંગે રંગાયેલા સ્વચ્છંદી-અજ્ઞાની સંતાનો તો એમ જ વિચારે કે અત્યાર સુધી આશ્રમમાં ખૂબ જ આપ્યું છે. આશ્રમમાં પૈસાની જરા પણ ખોટ નથી. હવે નહીં આપીએ તો ચાલશે. પણ, એમ નહીં વિચારતાં, સારા અર્થમાં વિચાર્યું કે પિતાતુલ્ય કાકાએ જે પરિપાટી બનાવી છે તે કુટુંબનાં કલ્યાણ માટે સમજીવિચારીને જ બનાવી હોય તેને કદી બંધ કરાય નહીં, પરંતુ ચાલુ જ રખાય. અને

પોતાનાં સંતાનોને તે માટે યોગ્ય માર્ગદર્શન આપાય. કલિયુગમાં આવું વિચારવા દિલજીતભાઈ જેવાં સંસ્કારી બાળકો બહુ થોડાં જ હોય. નંદુભાઈ નડિયાદ આશ્રમમાં પૂજ્ય મોટાને સમર્પિત થઈને અંતિમ શ્વાસ સુધી રહ્યા. પૂજ્ય મોટાથી ચલાય નહીં તો નંદુભાઈ તેમને વ્હીલચેરમાં બેસાડી આશ્રમમાં ફેરવે. તે સમયે મોટા જે કાંઈ કહે તે લખી લે. પછી આશ્રમ તરફથી બહાર પડતા “હરિ: ઓમ્ ગુંજ” સામયિકમાં તે બધું આપતા. નંદુભાઈએ પૂ. મોટા પાસે ગુરુદીક્ષા માટેની માંગણી કરી હતી. ત્યારે પૂ. મોટાએ તેમને કહ્યું હતું કે, તમે જીવનમાં જે વ્યક્તિને સૌથી વધુ નફરત કરતા હો તે વ્યક્તિને સાચો પ્રેમ કરતા થાઓ પછી ગુરુદીક્ષા આપીશ. નંદુભાઈએ પૂ. મોટાની એ સૂચનાને જીવનમાં પૂરેપૂરી ઉતારી. પછી તેમને દીક્ષા આપી હતી. આ પ્રસંગ કલ્યાણકામી સર્વ ગુરુમુખી જીવોએ ખૂબ જ તાત્વિક રીતે સમજવાનો પ્રયત્ન કરવાનો છે. ગુરુજીથી દીક્ષિત થવું તે કાંઈ સહેલું નથી. તે માટે સૌથી પહેલાં તો પોતાના અહમ્ને ઓગાળી નાંખવો પડે છે. તો જ ગુરુજીની કૃપાને પામવા સાચા અધિકારી બની શકાય. જ્યાં સુધી મનમાં સહેજ પણ અહમ્ હોય ત્યાં સુધી પરમ કલ્યાણદાયી આધ્યાત્મિક પ્રાપ્તિ કદી પણ થતી નથી. તેનાથી વંચિત જ રહીએ છીએ. ઓમ્ પરિવાર ટ્રસ્ટ તરફથી સર્વ જીવ હિતાર્થે

અમે લખેલાં જે પુસ્તકો પ્રકાશિત કરવામાં આવ્યાં છે તેમાં ‘મારે સમાજ ને બેઠો કરવો છે’ પુસ્તક પણ પ્રકાશિત કરવામાં આવ્યું છે. ‘મારે સમાજને બેઠો કરવો છે’ એ વાક્ય પૂ. મોટાનું છે. પુસ્તકમાં મારે એટલે કોણે, સમાજને એટલે કોને, બેઠો કરવો છે એટલે શું કરવું છે એમ દરેક શબ્દને ખૂબ જ તાત્વિક રીતે નિષ્ઠાપૂર્વક સમજાવવાનો પ્રયત્ન પરમાત્માની કૃપાથી કરવામાં આવ્યો છે. આ પુસ્તકમાં નંદુભાઈએ આશીર્વાચન પણ લખી આપેલ છે. આ બધું કહેવા પાછળ મુખ્ય આશય એ કે તેમાંથી તમને પ્રેરણા મળે અને મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરવા સંનિષ્ઠ પુરુષાર્થ કરો.’

તો આજના ગુરુપૂર્ણિમાના આધ્યાત્મિક પર્વ નિમિત્તે તમારી સમક્ષ પરમ કલ્યાણકારી જીવન ઉપયોગી વાતો પરમાત્માની પ્રેરણાથી થઈ. તેના ઉપર ખૂબ જ ચિંતન-મનન કરી જીવનમાં ઉતારવાની સૌને શક્તિ-મતિ પરમાત્મા આપે તેવી પ્રાર્થના, જેથી મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરી શકાય.

સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવની જય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જય, તો જ આપણી જય. સર્વેને ફરી ફરી ખૂબ ખૂબ શુભ આશિષ. ઓમ્ નમ: પાર્વતી પતયે હર હર મહાદેવ હર. ઊં... ઊં... ઊં...

પુરુષોત્તમ માસ એટલે ઉત્તમ પુરુષ થવાનો માસ

- યોગભિક્ષુ

મંદિરે જાય ત્યારે ખોરી સોપારી, પોતે સારી ખાય,
અભાગણી પુરુષોત્તમ મહિનો ન્હાય !

શું પુરુષોત્તમ માસ આવી રીતે નહાવાનો? પોતે સારું સારું ખાવું પીવું, પહેરવું-ઓઢવું અને મંદિરના ભગવાનને અને કથા વાંચનાર મહારાજને ખોરું ખોરું ધરાવવાનું અને આપવાનું? અન્યોને છેતરવામાં પોતે જ છેતરાઈએ છીએ તેવી ઉત્તમ સમજણ, ઉત્તમ મહિનામાંય પ્રાપ્ત નહીં કરવાની?

‘પુરુષોત્તમ માસની કથા’ નામના પુસ્તકમાં તો જાતભાતની ચિત્રવિચિત્ર વાતો કહેવાયેલી છે. પણ તે

બધાંયનો સાર છે ઉત્તમ કાર્યો કરીને ઉત્તમ બનવાનો. નિર્ધારિત સમયે નિર્ધારિત પર્વો આવે છે. પુરુષોત્તમ માસ દર ત્રીજા વર્ષે આવે છે. આ માસને અધિક માસ પણ કહે છે. અધિક માસનો અર્થ જ એ છે કે તે માસમાં કાંઈક અધિક-કંઈક વિશિષ્ટ કાર્ય કરવું જોઈએ.

કોઈ પણ ભોગે સુખી થવા માટેની જે આંધળી દોટ મનુષ્યે મૂકી છે તેમાં ‘રુક જાવ અને આત્મનિરીક્ષણ કરો’ની બ્રેક પુરુષોત્તમ માસ લગાવે છે. દર ત્રણ વર્ષે આ માસ, એ વિચારવાનો મોકો આપે છે કે ઉત્તમ કાર્યો કરીને તમે ઉત્તમ કેટલા બન્યા? ‘માને એમ લાગે છે કે દીકરો

મોટો થઈ રહ્યો છે, પણ દીકરો તો મૃત્યુ તરફ ધસી રહ્યો છે.' તે કહેવત જેવું આપણું જીવન છે. આ જન્મે તો થોડું સુખ પ્રાપ્ત થયું છે, પણ આવતા જન્મે પણ સુખશાંતિ પ્રાપ્ત થાય એવું કાંઈ કર્યું? કે પછી ધુમાડાને જ બાયકા ભરતા રહ્યા અને સમય પૂરો થઈ જવા આવ્યો?

ભારતીય સંસ્કૃતિમાં યજ્ઞની ઘણી મોટી મહત્તા છે. યજ્ઞ એટલે અન્યો માટે કાંઈક ત્યાગવું. વધુમાં વધુ પ્રિય વસ્તુને ત્યાગવી તે ઘણો મોટો યજ્ઞ ગણાય છે. 'ત્યાગને જ ભોગ સમજ' એ સૂત્ર ભારતીય સંસ્કૃતિનો પ્રાણ છે.

ગીતામાં કહ્યું છે કે, યજ્ઞોમાં જપયજ્ઞ હું છું. જયયજ્ઞને આટલો શ્રેષ્ઠ શા માટે ગણ્યો હશે? કારણ કે જપયજ્ઞ સાવ સહેલો, સસ્તો અને બહુમૂલ્ય છે. અન્યો માટે શુભ ભાવના રાખવી કે વહાવવી તેને ઋષિઓ યજ્ઞ સમાન લેખે છે. મનુષ્ય વિચારે છે કે હું તો સાવ ગરીબ છું, કઈ રીતે યજ્ઞ કરી શકું? ગરીબ અને તવંગર સહુ કોઈ જપયજ્ઞ કરી શકે છે. જીવમાત્ર તરફ શુભ ભાવનાઓ વહાવી શકે છે.

શુભ ભાવનાઓનું, શબ્દોના માધ્યમથી રટણ કરવું તે જપયજ્ઞ કહેવાય છે. ઉપલક દૃષ્ટિએ, શુભ ભાવના રાખવાની વાત બહુ મહત્ત્વની નથી લાગતી, પણ સૂક્ષ્મ રીતે જોતાં તેની મહત્તા જરૂર સમજાય છે. મનુષ્ય જેના સંગમાં સતત રહે છે તેવો તે બને છે. મનુષ્ય વધુમાં વધુ પોતાના વિચારોના - પોતાની ભાવનાઓના સંગમાં રહે છે, તેથી જેવું તેનું વિચારસાતત્ય હશે તેવો તે બનશે. પોતાની સારીમાઠી ભાવનાઓ પ્રમાણે પોતે તો બને જ છે, પરંતુ અન્યો ઉપર પણ તેની ઘણી જોરદાર અસર થતી હોય છે. કોઈની આપણે નિંદા-પ્રસંશા કરીએ તેની સારી-માઠી અસર તેના ઉપર જરૂર થાય છે. શબ્દશક્તિ અમોઘ છે.

જેમની ભાવના ખરેખર જ યજ્ઞ કરવાની છે તેમના માટે અનેક મોકા છે, પણ જેમને બહાનાં બતાવીને છટકી જવું છે તેમના માટે 'આખિર ધૂલ કી ધૂલ જ' રહેવાની છે.

વર્તમાન કાળમાં પાણીની કેટલી હાડમારી છે? પાણીની કાળજી માટે અનેક વખત સાવધાન કરે છે, પણ જાણે કોને કહે છે! આપણા નળો તો બેફામ ચાલુ. બાલટી છલકાઈ ને પાણી બહાર ધસમસી રહ્યું છે, આપણે બાજુમાં જ બેઠા છીએ, પણ નળને બંધ કરવા જેટલી પણ આળસ છોડતા નથી! જ્યાં સુધી આપણા ગોળામાં પાણી છે ત્યાં સુધી પાણીની હાડમારીની વાત આપણને સાચી જ ના લાગે તે કેટલું જડપણું કહેવાય! આ જડપણું ના છૂટે તો પછી ભલેને ગમે તેટલા પુરુષોત્તમ મહિના નહાઈએ એથી શું? ઉત્તમ મહિનામાં આપણે કયું ઉત્તમપણું મેળવ્યું? અરે! આપણે ત્યાં નીકળતો ઍઠવાડ કે શાકભાજી કે ફળાદિનાં છોતરાં પણ જો ભેગાં કરીને ઢોરને મોઢે જાય એવી વ્યવસ્થા કરીએ તોયે સાવ મફતમાં જ કેટલાય જીવોને મરતા બચાવી શકીએ.

આવી ઉત્તમોત્તમ વાતોને પુરુષોત્તમ માસમાં આપણે કદી યાદ કરીએ છીએ? પુરુષોત્તમ માસની સાચી કથા તો આવી વાતોમાં રહેલી છે. કેટલા બધા પુરુષોત્તમ માસ પસાર થઈ ગયા અને આપણાં વર્ષો પણ પસાર થઈ ગયાં તોય ઉત્તમપણું પ્રાપ્ત ના થયું. હોશિયાર વ્યક્તિ દરેક માસને ઉત્તમ માસ બનાવી દે છે અને મારા જેવો જડભરત પુરુષ અનેક ઉત્તમ માસ નાહીને પણ જડભરત અને મળભરત જ રહે છે - અનુઉત્તમ પુરુષ જ રહે છે!

કહની મિસરી ખાંડ હે, કરની તત્તા લોહ;

કહની કહે અને રહની રહે, એસા વીરલા કોક.

આજનું ભાથું

(પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રીનું ફેસબુક પર આવતું 'આજનું ભાથું'માંથી સાભાર)

સંકલન - ડૉ. સદ્ગુરુ સમર્પણભિક્ષુ

૨૬૪. સજ્જનતા/દુર્જનતા : રામ-રાવણના યુદ્ધ સમયે, મેઘનાદ જ્યારે, માયાવી નકલી સીતાનું માથું કાપી નાખે છે અને તેને સાચું માનીને હનુમાનજી તે સમાચાર શ્રીરામને

આપે છે, ત્યારે રામ આ ભયંકર દુઃખના આઘાતથી વિવેક પરનો કાબૂ ગુમાવીને બ્રહ્માસ્ત્ર ઉઠાવે છે, ત્યારે હનુમાનજી વિચારે છે કે, 'પ્રભુનું આ બ્રહ્માસ્ત્ર તો સૌનો નાશ કરી

નાખશે. પણ પ્રભુને રોકે કોણ ?' પણ થોડી જ વારમાં રામજી ધનુષ્ય નીચું કરીને કહે છે કે, 'આથી તો સર્વનો નાશ થઈ જશે. મેઘનાદના ગુનાની સજા નિર્દોષ લોકો શા માટે ભોગવે? કદી નહીં. બ્રહ્માસ્ત્રનો ઉપયોગ મારે મારો વ્યક્તિગત બદલો લેવા માટે કદી ન કરાય. તેનો ઉપયોગ તો લોકકલ્યાણ માટે જ છે.'

એ જ વખતે મેઘનાથ બ્રહ્માસ્ત્ર છોડે જ છે. એ બ્રહ્માસ્ત્રને, પોતાની છાતી ઉપર રોકી લેવાનો પ્રયત્ન હનુમાનજી કરે છે, પણ તોય અસ્ત્રનો થોડો અંશ તો બહાર ફેલાઈ જ જાય છે અને તે અંશથી લક્ષ્મણજી સહિત પૂરી વાનરસેના મૂર્છિત થઈ જાય છે અને તે બધાં માટે હનુમાનજીને જડીબૂટી લાવવી પડે છે.

સાર : ઉપર્યુક્ત પ્રસંગમાં શ્રીરામની પૂરેપૂરી સજ્જનતા અને સર્વ જીવ હિત-ચિંતા દેખાય છે અને મેઘનાદની પૂરેપૂરી દુર્જનતા અને પોતાનું જ હિત સાધવાની કુટિલતા દેખાય છે તે અતિ અહંકારના કારણે, વિવેકભાન ભૂલીને એ પણ વીસરી જાય છે કે સર્વનાશમાં તેનો પોતાનો પણ નાશ નિશ્ચિત છે. ('સંકટમોચન મહાબલી હનુમાન'માંથી)

૨૬૫. આત્માની ઉપાસના : આત્માને નાનો કરો મા, દુઃખથી ડરો મા, સહન કરીને મોટા થાઓ. આત્મા અમર છે. પરિસ્થિતિ ક્ષણજીવી છે, સહન કરીને પણ પરિસ્થિતિ ઉપર કાબૂ મેળવી શકાય છે.

આત્માની ઉપાસના છોડીને અહંકારની કે રાષ્ટ્ર-ઉપાસનાની પાછળ પડો મા. આત્માને જ વળગી રહો. તે શિવ છે, મંગલ છે, પરમ સુંદર છે. તેની જ ઉપાસના કરો, તેની જ ઉપાસના કરો. - રવીન્દ્રનાથ ટાગોર

૨૬૬. પ્રકાશમાં... : જે પ્રકાશમાં અદૃશ્ય રહે છે અને જેનો અંધકારમાં જ અનુભવ થાય છે તેને મેળવવો એ જ મારી એક માત્ર આકાંક્ષા છે. - રવીન્દ્રનાથ ટાગોર

૨૬૭. પિપાસા... : દૈહિક પિપાસા સિવાય પણ એક પ્યાસ માણસમાં હોય છે, તે પિપાસા સંગીત, ચિત્ર, સાહિત્ય વગેરેની.

એક માણસ દયાનો દરિયો બની શકે છે. બાકી ટોળામાં તો દયાનો છાંટોય હોતો નથી. - રવીન્દ્રનાથ ટાગોર

૨૬૮. ગુણવાન : ગુણવાન બનવા માટે માણસે ઘણાં કષ્ટો ઉઠાવવાં પડે છે અને ઘણીબધી વસ્તુઓનો ત્યાગ પણ કરવો પડે છે. વિદ્યાર્થીઓએ સફળતા માટે આ બૂરાઈઓને છોડવી જ જોઈએ. કામ, ક્રોધ, વિષય-ચિંતન, લોભ, મોંનો સ્વાદ, સ્વાદિષ્ટ ભોજન, વધારે ઊંઘ. - યાજ્ઞક્યનીતિ

૨૬૯. કદાપિ... : જે ધનનો સ્વીકાર કરવાથી પાપની પ્રતિષ્ઠા વધે અથવા દોષિત જીવનનો રંગ લાગે તેવું ધન કદાપિ લેવું જોઈએ નહીં. - વિનોબા ભાવે

★ ક્રોધ મનુષ્યને પશુ બનાવે છે અને તે પશુવત્, વ્યવહાર કરે છે, પોતાને અન્યની દૃષ્ટિમાં પતિત કરે છે.

- કે. બી. નારાયણ

૨૭૦. અન્યને દોષ : જો તમારામાં બીજાને સલાહ દેવાની કે તેના દુર્ગુણો દેખાડવાની કે અન્યને દોષ દેવાની ટેવ હશે, તો તમારા માટે ઈશ્વર-સાક્ષાત્કાર કરવો અત્યંત મુશ્કેલ છે.

- સ્વામી રામતીર્થ

૨૭૧. તૃષ્ણા - તરુણ / કાયદો : ચહેરા પર કરચલીઓ પડી ગઈ છે, વાળ સફેદ થઈ ગયા છે, બધાં અંગો શિથિલ થઈ ગયાં છે, પણ તોયે તૃષ્ણા તો તરુણ થતી જાય છે!

- ભર્તૃહરિ

કાયદા મનુષ્ય માટે ઘડાય છે, મનુષ્યનું નિર્માણ કાયદા માટે નથી.

- રામતીર્થ

૨૭૨. ગૌરવ / સ્વરાજ : જેને પોતાના ગૌરવનું ભાન છે, તે કોઈ ચીજ મફત મેળવવાને બદલે પોતાના પૌરુષથી મેળવવાની ખેવના રાખે છે.

- સ્વામી રામતીર્થ

★ આપણે પારકી આશા છોડી દેવી જોઈએ, જ્યાં બીજાની આશા નથી ત્યાં સ્વરાજ છે. - મૈથિલીશરણ ગુપ્ત

૨૭૩. છાયા / કઠોરકૃપા : તમે તમારી જાતને જોઈ શકતા નથી, તમે જેને જોઈ રહ્યા છો તે તમારી છાયા છે. હે પ્રભુ! હું ઘણી બધી ઈચ્છાઓને પૂર્ણ કરવા પ્રાણપણે પ્રયત્ન કરું છું, પણ તમે મને તે બધાથી વંચિત રાખીને મને બચાવી લો છો. તમારી આ કઠોરકૃપા છે.

- રવીન્દ્રનાથ ટાગોર

૨૭૪. પ્રતિભા / પ્રભુવિમુખ : પ્રતિભાનો અર્થ એ છે કે આપણી બુદ્ધિમાં નવી નવી વિચારધારાઓ વહેતી રહેવી. નવીન કલ્પના, નવો ઉત્સાહ, નવી શોધખોળ, નવીન

સ્ફૂર્તિ - આ બધાં આપણી વિચારધારાનાં જુદાં-જુદાં વહેણ છે. - વિનોબા ભાવે

★ જ્યારે તમે તમારી આંખોને પ્રભુથી વિમુખ કરી દો છો, ત્યારે જ દુશ્મન ચડી આવે છે. - સ્વામી રામતીર્થ
૨૭૬. મિત્રતા / આંખો : તમારાથી ઉપરની કે નીચેની સ્થિતિવાળા જોડે મિત્રતા કરશો નહીં, આવી મિત્રતા ક્યારેય સુખી કરી શકતી નથી.

આપણી ઈન્દ્રિયોમાં મુખ્ય આપણી આંખો છે, કારણ કે દૃષ્ટિ વગર તો આખું જગત એક કાળા અંધકાર સમાન છે. - ચાણક્યનીતિ

૨૭૭. સાંકળ... / સૌંદર્યવાન : સાંકળ, સાંકળ જ છે; ચાહે તે સોનાની હોય કે લોખંડની, તે તમને એક જ રીતે ગુલામ બનાવી દે છે. - સ્વામી રામતીર્થ

★ પુરુષ લઘરવઘર હશે તો ચાલશે, પણ સ્ત્રીઓએ તો સૌંદર્યવાન બની રહેવું જોઈએ. કારણ કે તેમનું કાર્ય હૃદય આપવાનું અને હૃદય લેવાનું છે. - રવીન્દ્રનાથ ટાગોર

૨૮૦. અખબારો : આજે અખબારો, સેવા નહીં, પણ માત્ર નફો કમાવાના આશયથી ચાલતાં હોય છે. અલબત્ત દરેકમાં એવું નથી, પરંતુ અંગ્રેજી અખબારોમાં આવું વધું જોવા મળે છે. મિશન જતું રહ્યું છે અને હવે માત્ર કમિશન-નફો કે કમાણી એ એક જ ઉદ્દેશ્ય રહ્યો છે. - જેહાન દારૂવાલા

૨૮૧. બાપીકો : સત્ય અને જ્ઞાન પર કોઈનો બાપીકો અધિકાર નથી, દુનિયાના સર્વ ધર્મો, જગત એ બધું જ તમારું છે. - સ્વામી રામતીર્થ

★ જો આપણા હૃદયમાં પ્રેમ ન હોય, તો વિશ્વ આપણને કારાગાર જેવું લાગે. - રવીન્દ્રનાથ ટાગોર

૨૮૨. ઈમાન : જો તમારું હૃદય ઈમાનથી ભરેલું હશે, તો એક શત્રુ તો શું, આખી દુનિયા તમારી સામે હથિયાર હેઠાં મૂકી દેશે.

દુન્યવી ચીજોમાં સુખની શોધખોળ કરવી નકામી જ છે. - સ્વામી રામતીર્થ

૨૮૪. સન્ત-શિલ્પી : સન્ત મહાન શિલ્પી હોતે હૈં, વે અપને ચિન્તન સે સંપૂર્ણ વિશ્વ ઔર સમાજ કો જાગૃત કરતે હૈં. વે 'પરસ્પર દેવોભવ' કી પ્રેરણા દેતે હૈં. વે પ્રબોધિત કરતે હૈં કિ વિશ્વ કે ઉત્કર્ષ કા પ્રાણ ભક્તિ હૈં.

(‘ગીતા-વૈદિક-ગ્રામ કા ઉદ્ઘાટન-સમારોહ એવં વાર્ષિકોત્સવ’ - શાંતિમંદિર - મગોદ દ્વારા પ્રકાશિત પત્રિકામાંથી સાભાર.)

૨૮૫. ગુરુ કી શક્તિ : ભક્તિ વહ રસામૃત હૈં ‘જિસે પ્રાપ્ત કર મનુષ્ય તૃપ્ત એવં પરિપૂર્ણ હો જાતા હૈં. ગુરુ કી શક્તિ ભક્તોં કે હૃદયપટલ પર અપના સ્થાન બનાકર સમાજ કે ઉત્કર્ષ કે લિયે પ્રેરણા દેતી હૈં.

(શાંતિમંદિર, મગોદ-ના ઉત્સવની પત્રિકામાંથી સાભાર)
૨૮૬. મસ્તક : પુસ્તક ક્યા દેખતા હૈં ! મસ્તક દેખ મસ્તક... સબ પુસ્તકેં મસ્તક મેં સે નિકલી હૈં.

- સ્વામી નિત્યાનંદ

(બડે બાબા - ગણેશપુરી)

૨૮૭. જ્ઞાન : જ્ઞાન જો હલકી કોટિના પ્રાણીથી મળતું હોય તોપણ તે ગ્રહણ કરવામાં સંકોચ ન રાખવો.

- ચાણક્યનીતિ

૨૮૮. સદા સંતુષ્ટ : જે લોકો વનમાં રહીને ફળફળાદિનું ભોજન કરે છે અને દરરોજ પોતાના પિતૃઓનું શ્રાદ્ધ કરે છે’ એવા લોકોને જ જ્ઞાની, મહાત્મા કહેવામાં આવે છે. કારણ કે જ્ઞાની અને મહાત્મા લોકો સદા સંતુષ્ટ રહે છે. તેમને સંસારની કોઈ પણ વસ્તુમાં મોહ નથી હોતો.

- ચાણક્યનીતિ

૨૮૯. નિરહંકાર : નિરહંકારથી સેવાની કિંમત વધે છે અને અહંકારથી ઘટે છે.

પરતંત્રતા એ બાળકોનો જન્મસિદ્ધ અધિકાર છે. દરેક વાત માટે તેને માબાપ પર જ નિર્ભર રહેવું પડે છે.

- વિનોબા ભાવે

૨૯૦. પ્રભુનોય : જે લોકપ્રિય છે તે પ્રભુનોય પ્રભુ છે, પણ જે લોકપ્રિય થતો જાય છે, તેની દુર્દશા જ થાય છે. સારા વિચારો રાખવા તે જ સાચું આંતરિક સૌંદર્ય છે.

- સ્વામી રામતીર્થ

૨૯૧. કલંક : સ્ત્રીના કલંકની વાત ન માનવાથી દુનિયામાં છેતરાઈએ તે બહેતર છે, પરંતુ માની લઈને પાપના ભાગીદાર થવામાં લાભ નથી.

- શરદબાબુ

૨૯૨. જવાબદારી : જગતમાં ઘણા વર્ગો છે. ઘણી અસમાનતા છે, પણ ખરા વર્ગો બે જ છે : ફાવી ગયેલા

અને રહી ગયેલા. આપણે જો ફાવી ગયેલામાં હોઈએ તો આપણી જવાબદારી રહી ગયેલાઓનું ધ્યાન રાખવાની છે. (જીવનસ્મૃતિ માંથી સાભાર) - મનુભાઈ પંચોલી

૨૯૩. કાળજું સિંહનું : જે પ્રજા પોતાના વીરપુરુષોની કદર કરી નથી જાણતી તે, જેને વીરતાભર્યું કહી શકાય તેવું કાંઈ નહિ કરી શકે. હું ગુજરાતીઓને કહું છું કે, શરીરે ભલે દૂબળા હો, પણ કાળજી વાઘ-સિંહનું રાખો. સ્વમાન ખાતર મરવાની તાકાત હૃદયમાં રાખો.

- સરદાર વલ્લભભાઈ

૨૯૪. છાતી કાઢીને : આ ધરતી ઉપર જો કોઈને છાતી કાઢીને ચાલવાનો અધિકાર હોય તો તે, ધરતીમાંથી ધનધાન્ય પેટા કરનાર ખેડૂતને જ છે.

આખું જગત ખેડૂત ઉપર નભે છે. દુનિયાનો નિર્વાહ એક ખેડૂત અને બીજો મજૂર આ બે ઉપર છે. છતાં સૌથી વધુ જુલમ સહન આ બે કરે છે, કારણ કે બંને મૂંગેમોઢે જુલમ સહન કરે છે. હું ખેડૂત છું. તેના દિલમાં પેસી શકું છું અને તેથી તેને સમજાવું છું કે તેના દુઃખનું કારણ તે પોતે છે. તે હતાશ થઈ ગયો છે. આવડી મોટી સત્તા સામે શું થઈ શકે એમ માનતો તે થઈ ગયો છે.... ખેડૂતને ઊંચે માથે ફરતા કરીને પછી મરું તો મારું જીવ્યું સફળ માનું.

(જીવનસ્મૃતિમાંથી સાભાર) - સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ

૨૯૬. સાધુ : જે મનુષ્ય સાધુ હોય, તેને અહંકાર નથી દેખાતો, તે તો આત્માને જ જુએ છે, તેને જ મહાત્મા કહી શકાય. તેના જીવનમાં પ્રકાશ હોય છે. - રવીન્દ્રનાથ ટાગોર

૨૯૭. ગાયત્રીમંત્ર : ગાયત્રીના મહિમાનું વર્ણન કરવું એ મનુષ્યની શક્તિની બહારની વાત છે. બુદ્ધિ હોવી એ એક એવું મોટું કાર્ય છે, જેની બરોબરી સંસારના બીજા કોઈ કાર્યથી આવી શકતી નથી. આત્મજ્ઞાન મેળવવા માટેની દિવ્યદષ્ટિથી જે બુદ્ધિ મળે છે, તેની પ્રેરણા ગાયત્રી દ્વારા મળે છે. ગાયત્રી એ આદિમંત્ર છે.

- પૂ.પા. આદિ શંકરાચાર્ય

(દેવેશ મહેતા- વિચારવીથિકામાંથી સાભાર)

૨૯૮. પ્રકૃતિદાસી : શરૂઆતનાં ઝગડા અને પ્રલોભનોને જો માણસ જીતી જાય, તો પછી પ્રકૃતિ તેની દાસી બની જશે.

- સ્વામી રામતીર્થ

★ જેની પાસે સ્વાસ્થ્ય અને સ્વસ્થ મન છે, તેની પાસે આશા છે. અને જેની પાસે આશા છે, તેની પાસે બધું જ છે.

- અરબી ઉક્તિ

૨૯૯. અનુકંપા : જો, કોઈ એક ચીજ હંમેશાં ઈચ્છવા-યોગ્ય હોય અને કેટલીક વાર મેળવાયોગ્ય હોય, તો તે છે અનુકંપા.

- આલ્બર્ટ કામુ

આપણે આપણા શાસકોને તો નથી બદલી શકતા, પરંતુ તેમની શાસન કરવાની રીતને જરૂર બદલી શકીએ છીએ.

- સુવિચાર

૩૦૪. અહં... : મનુષ્યનું મન સરળ માર્ગને પકડવા ઈચ્છતું હોય છે. પણ એ જ્યારે ક્રિયાશક્તિ સાથે જોડાય છે ત્યારે તેમાં અહં ભળે છે, અને અહં સરળને બદલે આકરો માર્ગ પસંદ કરે છે.

- કાન્તિલાલ કાલાણી

૩૦૬. ગર્વ કરો : યદિ લોગ આપકો નીચે ગિરાને કી કોશિશ કર રહે હો તો ગર્વ અનુભવ કરો, ક્યોં કિ યહ બાત તો પક્કી હૈ કિ આપ ઉન સભી લોગોં સે ઉપર હો.

- સુવિચાર

૩૦૮. જ્ઞાનીઓની સંગત : વિદ્વાનો અને જ્ઞાનીઓની સંગત ભગવાનનાં ધ્યાન અને દર્શન માટે પૂરતી છે. પ્રયાસ કરવો એ શ્રદ્ધા છે. જો માનવીના હૃદયમાં શ્રદ્ધા છે, તો કોઈ કામ અશક્ય નથી.

- ચાણક્યનીતિ

૩૦૯. કીર્તિ... : કીર્તિ મેળવવા માટે સારાં કામ ઘણાં કરવાં પડે, પણ અપકીર્તિ મેળવવા માટે એક જ ખરાબ કામ પૂરતું છે.

- સુવિચાર

૩૧૦. ટ્રેજેડી/ચોરી : વિચાર કરનારાઓ માટે જગત કોમેડી જેવું અને વિચારશીલ માટે જગત ટ્રેજેડી જેવું.

- હોરેસા વોલપોલ

★ જરૂરથી વધુ ચીજો વાપરવી એ સ્તેનય (ચોરી) છે.

- કાકા કાલેલકર

૩૧૧. ભૂખ્યો / જેકામ : ભૂખ્યો અને ખાલી ખિસ્સાવાળો રાજનીતિજ્ઞ સાચો સલાહકાર નથી બનતો.

-આલ્બર્ટ આઈન્સ્ટાઈન

★ સ્વધર્મને શોધવો પડતો નથી. જે કામ સામે આવીને ઊભું રહે તેને પ્રેમભાવે કરો. ફૂલછોડને પાણી પાવું શું ચેતનાને અભિષેક નથી?

- સુવિચાર

૩૧૨. અનુભવ : જુદાજુદા સંજોગોમાં, જુદાંજુદાં સ્થાને, જુદાંજુદાં મનુષ્યોના સંપર્કમાં આવવાથી જે-જે નિર્માણ થાય અને એના ફળસ્વરૂપ જે-જે નિષ્પન્ન થાય તેને અનુભવ કહેવાય.

-કુસુમાંજલિ

૩૧૩. ચાલતા રહો / પીઝા : ઊંઘનું નામ કળિયુગ છે, આળસનું નામ દ્વાપર છે, ઊઠીને ઊભા રહેવાનું નામ ત્રેતા છે અને ચાલવાનું નામ સતયુગ છે, માટે ચાલતા રહો. આપણે એક એવી સોસાયટીમાં રહીએ

છીએ કે જ્યાં પોલીસ કરતાં પીઝા એક કલાક વહેલા આવે છે.

-સુવિચાર

૩૧૪. તૃષ્ણા : ભોગ અને તૃષ્ણા મનુષ્યનાં બધાં દુઃખોનું મૂળ છે. શરીર માટે આવશ્યક વસ્તુઓનો ઉપભોગ એ તૃષ્ણા નથી. વસ્તુઓની લાલસા વધી જાય તે જ તૃષ્ણા છે. મનુષ્યના મનમાં જ્યારે આશાના અંકુર ફૂટે છે, ત્યારે બહુ સારા લાગે છે, પરંતુ અંતે એ જ તૃષ્ણા તેને ખાઈ જાય છે, તેનું જીવન નષ્ટ થઈ જાય છે.

-આચાર્ય ચતુરસેન શાસ્ત્રી

જીવનપાથેય - જીવનનું ભાથું

(પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રીનું ફેસબુક પર આવતું 'આજનું ભાથું'માંથી સાભાર)

લેખક : પૂ. યોગભિશ્વજી

સંકલન - ડૉ. સદ્ગુરુ સમર્પણભિશ્વ

★ શ્રદ્ધા સિવાય કોઈ કર્મ નિષ્પન્ન કરી શકીએ નહીં અને જો કર્મ જ ન કરી શકીએ, તો સફળતાની વાત જ ક્યાં રહી ?

★ કલ્યાણકારી વાતો તો અનેક વર્ષોથી અનંત મનુષ્યો સાંભળતા હોય છે, છતાં સૌ તેને પોતપોતાની રીતે ગ્રહણ કરે છે. અમુક હદમાં જ એને ગ્રહણ કરી શકે છે તે શાની સાબિતી છે ? ગતજન્મના જ્ઞાનની.

★ સૌ પોતાના અધિકાર અને યોગ્યતા પ્રમાણે ગ્રહણ કરે છે.

★ યોગીના નિર્ણયો સંપૂર્ણ સત્ય હોય છે, કારણ કે યોગીની પ્રજ્ઞા ઋતથી ભરેલી છે. સત્યથી ભરેલી છે કે જે સત્યનો તેણે જાતઅનુભવ લીધેલ છે.

★ 'તારું મારું સહિયારું અને મારું મારા બાપનું' એવી વૃત્તિ ઉદ્ભવવી એ જ એક મહામોટી વિષમતા છે. તેનાં ડાળાં-પાંખડાંરૂપે પછી તેમાંથી ઘણી વિષમતાઓ ફૂટી નીકળે છે.

★ ભૂલને ભૂલ તરીકે ન સમજીએ ત્યાં સુધી તેમાંથી મુક્ત ક્યાંથી થવાય?

૨૭૫. ઈશુ ખ્રિસ્ત : વધસ્તંભ પર ખીલાથી જડી દીધેલા ઈશુ કહે છે કે, હે પ્રભુ! તું બધાંને (પોતાને ખીલાથી જડી દેનારાં બધાંને) માફ કરજે, કારણ કે એ બધાંને ખબર નથી કે પોતે શું કરી રહ્યા (પોતે મહા ભયંકર પાપ કરી રહ્યા) છે.

વધસ્તંભ પર લટકતો માણસ તો, લટકાવનારાઓને ગાળો જ ભાંડે કે શાપ જ ફટકારે. પણ અહીં એવું નથી બનતું. અહીં તો ખીલાથી વીંધાયેલો, લોહીનીતરતો માણસ પ્રભુને પ્રાર્થે છે કે, આ બધાં અજ્ઞાનીઓને માફ કરી દેજે, કારણ કે તેઓને એ ખબર નથી કે આ ભયંકર પાપનું ફળ તેમણે કેવું ભયંકર ભોગવવું પડશે.

કર્મના અટલ-અફળ નિયમ મુજબ, સૌને પોતાનાં કર્મ મુજબ ફળ ભોગવવું જ પડે છે. પણ લટકનારે તો સામે શ્રાપ આપીને, પોતે ખોટું કામ - કુદરતનો ગુનેગાર થવાનું કાર્ય ન કર્યું! આવી સમજણ તે શ્રેષ્ઠતમ સમજણ છે. વિરાટ વિશ્વથી માંડીને નાના એવા કુટુંબ માટે પણ આવી સમજણ અમોઘ કલ્યાણપ્રદાતા છે.

★ સામાન્ય જનસમુદાયની બુદ્ધિનો સ્તર નિમ્નસ્તરની વાતને શીઘ્ર પકડે તેવો હોય છે, જેમ પાણીનો સ્વભાવ ઢાળ તરફ જવાનો હોય છે.

★ સિદ્ધિઓ, વ્યુત્થાન સમયે સિદ્ધિઓ છે પણ સમાધિમાં તો વિઘ્નો જ છે. કોઈ પણ ચમત્કાર કુદરતના કાનૂનની બહાર રહીને બનતો નથી. સામાન્ય મનુષ્ય વિજ્ઞાનના અપ્રચલિત નિયમને ચમત્કાર કહે છે. એ જ નિયમ પ્રચલિત બનતાં ચમત્કાર મટી જાય છે.

૨૭૮. ખૂંદ સે... : બાદશાહ પોતાના કમરામાં બેઠા-બેઠા પોતાનાં વસ્ત્રો પર અત્તર લગાવી રહ્યા હતા. ત્યાં

એક ટીપું નીચે પડી ગયું. ટીપું આંગળીથી લેવાનો પ્રયત્ન કરતા હતા ત્યાં જ બીરબલે પ્રવેશ કર્યો. થોડી વાતો કરીને બીરબલ ગયા.

હવે બાદશાહ વિચારે છે કે, નીચે પડેલું અત્તરનું ટીપું હું લેતો હતો તે બીરબલ જોઈ ગયો. મારી આબરૂ ગઈ. હવે એ આબરૂ બચાવવા માટે અત્તરનો હોજ ભરીને બધાને સ્નાન કરાવું તો આબરૂ બચે.

બાદશાહે અત્તરથી હોજ ભરાવ્યો. સૌ તેમાં સ્નાન કરીને પછી બાદશાહને સલામ કરીને જાય છે. હવે બીરબલનો વારો આવ્યો. તે સ્નાન કરીને - બાદશાહને સલામ કરીને, કાનમાં કહે છે કે, જહાંપનાહ, બુંદ સે બિગડી, હોજ સે ના સુધરે.'

નોંધ : ભલે 'બુંદ સે બિગડી હોજ સે ના સુધરે' પણ હોજથી સુધારવાનો પ્રયત્ન તો કરવામાં આવ્યો ! પ્રયત્ન પણ ન થાય તેના કરતાં તો આ ઠીક!

★ સૌ જાણેઅજાણ્યે ઓમ્ના જપ કરે છે. તેથી અમે જીવમાત્રને ઓમ્પરિવારમાં ગણીએ છીએ.

૨૭૯. બળાત્કાર : બળાત્કાર (યૌનશોષણ) કરતાં મદિરાપાન મોટો ગુનો ગણાય. બળાત્કાર તો કુદરતી આવેગોને આધીન થઈને, માણસથી થઈ જાય છે, જ્યારે મદિરાપાન એ કુદરતી આવેગ નથી, એ તો માનવકૃત મહાદૂષણ છે.

માણસને ઉત્તેજિત કરીને - ઉશ્કેરીને બળાત્કાર કરવા મજબૂર કરવામાં નશાનો ઘણો મોટો હિસ્સો હોય છે.

કુદરતી વિકારોને આધીન થવું તે માનવસહજ કમજોરી છે. જ્યારે વિકારોને પોતાને આધીન કરવા તે ભીષ્મ-ભીમ-પરાક્રમ છે. દેવદુર્લભ છે.

★ ઓમ્ની આકૃતિ (ૐ) અને ધ્વનિ (અઉમ્) કપોળકલ્પિત નથી. મહાપ્રલય પછી જ્યારે જગતનું ફરીને સર્જન થાય છે, ત્યારે એ સર્જનના પહેલા તબક્કાનો ધ્વનિ અ ઉ મ્ ને ખૂબ મળતો હોય છે અને તે વખતે અખંડ બ્રહ્માંડનું આકાશ તે ધ્વનિની આવી ૐ - અનંત આકૃતિ-તરંગોથી ભરેલું હોય છે. આથી અ ઉ મ્ થી બનેલો ઓમ્ વિશ્વનો આદિ અને પ્રભાવશાળી મંત્ર છે.

★ ઓમ્ની આકૃતિનું સંક્ષિપ્ત સ્વરૂપ છે તેના ઉપરનું બિંદુ ● દરેક સંપ્રદાયે તે બિંદુને જુદે-જુદે રૂપેરંગે અપનાવી લીધું છે. બહેનો પણ તે બિંદુને કપાળ ઉપર મૂકે છે અને તેને અખંડ સૌભાગ્યનું ચિહ્ન માને છે. તે બિંદુ વિષેની સાચી સમજણ તેનું નામ અખંડ સૌભાગ્ય; નહિ કે પતિની હયાતી કે ગેરહયાતી.

★ સહે દુઃખો ખર્વ-નિખર્વ, જેમ ઊજવે મહાપર્વ; ગુરુ જેને જગત સર્વ, તોય નથી લેશ ગર્વ.

૨૮૩. નવું વર્ષ : સૌને નવા વર્ષનાં - વંદન, અભિનંદન, આશિષ. ઓ વર્ષમાં કાંઈક નવું કરીએ. શું કરીએ? સનાતનસુખને પ્રાપ્ત કરવા માટે દોટ મૂકીએ - સત્કર્મો કરવામાં પાછુંવાળીને ન જોઈએ.

સનાતનસુખ એટલે જે સુખની પ્રતિક્રિયા, દુઃખ ન હોય તેવું સુખ.

બધાં જ સુખોની પ્રતિક્રિયા દુઃખ છે, સિવાય કે મોક્ષ-મુક્તિ-કૈવલ્ય.

★ લોકૈષણા માટે કામ કરનારાઓનો તોટો નથી. અત્યારે તો એવા માણસોની જરૂર છે, જે એમ માનતા હોય કે 'લોકોના કલ્યાણનો પ્રયત્ન કરવાની અને તેવું તેમને સંભળાવવાની આપણને ગરજ છે અને તેનાથી આપણું કલ્યાણ થવાનું છે.' આવા માણસો જ આશ્રમના પાયાની ઈંટ બની શકે.

★ જેનો જીભ પર કાબૂ, તેનો જગ પર જાદુ; જેનું જીવન સાદું, તેનું આરોગ્ય ઝાઝું; કરકસર છે કામધેનુ, દે છે અમૃત દિન - રૈનું; કમ ખાઓ ગમ ખાઓ, તો દુઃખથી મુક્તિ પામો.

★ સંયમ સર્વ સાધનાનું મૂળ છે. સુખ-શાંતિ સર્વ સાધનાનું ફળ છે. સર્વ સંયમોનો રાજા છે નિષ્કામપણું. નિષ્કામપણાની સિદ્ધિ વીર્યરક્ષારૂપ સંયમ વિના થઈ શકતી નથી.

★ પરમગુરુ પરમાત્માની, પ્રાપ્તિ તારું લક્ષ પરમ; પ્રગટાવ પ્રભુ જીવમાત્રમાં, એ જ તારો ધર્મ ચરમ.

૨૮૫. વિકાસ : ખૂબ વિકાસ કર્યો - થયો! શાનો? રોગોનો, ભોગોનો, આશાઓ, તૃષ્ણાઓ અને ઈચ્છાઓનો, વિકાસ થયો વેરનો અને ઝેરનો, બદલો

લેવાની ભાવનાઓનો, અતિ અલ્પ સમયમાં અતિ ભારે વિનાશ વેરી શકે તેવાં સાધનોનો!

બચપન, જુવાની, બૂઢાપો, રોગ અને મૃત્યુ એ ક્રમમાં લેશમાત્ર પણ ફેરફાર કરી શક્યું છે વિજ્ઞાન? ના. દર્દને માટે માણસના જ લોહીની જ જરૂર પડે છે. હજુ સુધી, વિજ્ઞાન લોહી પણ બનાવી નથી શક્યું! સુખી થવા માટે જે શોધો થઈ, તેનાથી અનંત પ્રાણીઓ અગણિત પ્રકારનાં દુઃખો ભોગવી રહ્યાં છે તેની લેશમાત્ર ખબર છે વિજ્ઞાનને - વિકાસને? નથી.

૩૦૧. શિવશંકર :

જાગો હે મહાકાલ, જાગો જીવન કે જવાલ;
ભસ્મ કરો પાપી કે પાપ કો,
ધરતી પુકારે પ્રભુ આપકો.

જાગો હે શંકર, પ્રલયંકર, અભયંકર જાગો...
કંકર-કંકર તુમ્હે પુકારે, શિવશંકર જાગો...
ઓ દેવો કે દેવ ગંગધર, મહાદેવ જાગો...
અબ તો નીંદ ત્યાગો...

૩૦૧. ઉત્તરાયણ-સંક્રાન્તિ : ‘હું તારો પતંગ કાપું અને તું મારો પતંગ કાપ્ય’એ સામાન્ય સમજ. ‘મારો પતંગ પણ આકાશને આંબે અને તારો પતંગ પણ આકાશે વિહરે’ એ ઉત્તમ સમજ. અને -

‘મારો પતંગ ભલે કપાય પણ તારો પતંગ તો આસમાનને સ્પર્શે’ એ અમાનવીય-દૈવી સમજ, ઉત્તમોત્તમ વૃત્તિ ગણાય. સંક્રાન્તિ એ સામાન્ય સમજણમાં ક્રાન્તિ - જબરજસ્ત બદલાવ લાવવાની પ્રેરણા આપે છે. ‘જીવો અને જીવવા દો’ માત્ર એટલું જ નહીં પણ ‘મરીને પણ જીવવા દો’ એવો મોક્ષદાતા સંદેશ આપે છે સંક્રાન્તિ - ઋષિસંસ્કૃતિ.

ભીષ્મપિતામહે, શરીર છોડવા માટે ઉત્તરાયણની રાહ જોઈ હતી. કલ્યાણ સાધી લેવા માટે આવો છે ઉત્તર-અયનનો મહિમા.

છોકરબુદ્ધિમાં ‘હરિ હીરો હારી બેસીશ, પછી પછતાવો બહુ થાશે’ જેવું ન થાય માટે કમર કસીને દોટ મૂકીએ અને ભુક્કા બોલાવી દઈએ છીછરી સમજના.

‘હું બધાયની પતંગ કાપું પણ અન્ય કોઈ મારી પતંગ ન કાપે’ એ કહેવાય રાક્ષસી બુદ્ધિ.

★ અષ્ટસિદ્ધિ અને નવનિધિ, મળે અક્ષય પાત્ર;
ના મળે સંતોષ જ્યાં સુધી, સર્વ કાંઈ ક્યરો માત્ર.

૩૦૨. બાળબુદ્ધિ : હું બધાયને કાપું અને મને કોઈ ન કાપે, હું સૌને દુઃખી કરું અને મને કોઈ દુઃખી ન કરે, પણ સુખી કરે એમ માનવું એ સંપૂર્ણ અવૈજ્ઞાનિક છે તેથી કદી પણ શક્ય નથી. ‘જેવું કરશો તેવું પામશો’ એ કર્મના, અટલ-અફર નિયમથી તે વિરુદ્ધ છે, તેથી અસંભવ છે. બાળક હોઈએ ત્યાં સુધી જ બાળબુદ્ધિ શોભે, યુવાન થયા પછી બુદ્ધિમાં પણ યુવાની આવવી અનિવાર્ય છે, નહિ તો મહામૂલો માનવજન્મ નિષ્ફળ જવાનો જ અને જીવીએ ત્યાં સુધી દુઃખદરિયામાં ડૂબકાં જ મારવાનાં.

★ જીવમાત્રની ઉત્પત્તિ અબ્રહ્મચર્યથી નહિ, પરંતુ બ્રહ્મચર્યથી થયેલી છે.

★ જે ગુરુસંતોમાં વરદાન આપીને સુખી કરી શકે એટલી શક્તિ હોઈ શકે તેમનામાં શાપ આપીને દુઃખી કરી શકે તેટલી શક્તિ કેમ ના હોય? તેઓ શાપ ન આપે તે તેઓની ઉદારતા કહેવાય. અતિ જડપણાના કારણે આવી સાદી સીધી વાત પણ આપણને સમજાતી નથી.

૩૦૩. સામદામ : સામ, દામ, દંડ અને ભેદ એ રાજનીતિનાં જરૂરી અંગ ગણાય છે. સામ એટલે સમજાવટ, દામ એટલે પ્રલોબન, દંડ એટલે ભય-શિક્ષા અને ભેદ એટલે છળકપટ.

આ ચારમાંથી જેની જરૂર લાગે તેનો ઉપયોગ કરવો રાજનીતિમાં જરૂરી ગણાય છે. માટે જ - સીધાસાદા માણસો છળકપટ કરવાથી ડરનારા માણસો, ધર્મભ્રષ્ટ થવાની બીક રાખનારા માણસો વગેરે રાજનીતિથી દૂર રહેવાનું ઈષ્ટ સમજે છે.

★ પદાર્થ જેટલો વધુ સૂક્ષ્મ તેટલો તેનો વિસ્તાર વધુ, તેટલી તેની શક્તિ વધુ. આધુનિક વિજ્ઞાન પણ આ વાતનું સમર્થન કરે છે. તો પરમાત્મા કલ્પનાતીત - વર્ણનાતીત સૂક્ષ્મ છે અને તેથી તેમનો વિસ્તાર-વ્યાપ પણ કલ્પનાતીત છે. આ કારણે જ ઈશ્વરને-પરમાત્માને સર્વવ્યાપક કહેવામાં આવે છે.

★ ઈશ્વર સર્વવ્યાપક છે, તેથી સર્વજ્ઞ છે અને સર્વજ્ઞ છે તેથી તેમને બધી ખબર પડી જાય છે.

૩૦૫. મોટા કે છોટા ? : એક સૂર્યાસ્તથી બીજો સૂર્યાસ્ત એટલે આયુષ્યમાંથી એક દિવસ ઘટ્યો. આપણને લાગે કે આપણે મોટા થઈ રહ્યા છીએ, પણ મૃત્યુની નજીક જઈ રહ્યા છીએ—છોટા થઈ રહ્યા છીએ. જો આ રહસ્ય હૃદયપૂર્વક સમજાઈ જાય તો એક-એક સેકન્ડની કિંમત પણ સમજાઈ જાય અને જો સમજાઈ જાય તો જીવનમાં આમૂલ પરિવર્તન આવે. પછી તો લગ્નદિવસ અને જન્મ દિવસની ઉજવણી કોઈ જુદા જ પ્રકારની હોય.

હજુ કાંઈ મોડું નથી થયું. જાગ્યા ત્યારથી સવાર. તેજણને ટકોર!

ટીપે-ટીપે સરોવર ભરાય, કાંકરે-કાંકરે પાળ બંધાય, શ્વાસે-શ્વાસે આયુષ્ય ઘસાય.

★ યોગીઓમાં યોગના અભ્યાસથી આંશિક સર્વજ્ઞપણું આવે છે. તે સર્વજ્ઞપણું ઈશ્વરમાં છે તેટલું સંપૂર્ણ નથી.

★ ‘યોગ’ભિક્ષા લાવીઓ, ‘ભિક્ષુ’ બની ગુરુદ્વાર, મુમુક્ષુ જરૂર પામશે, સૌનો મુજમાં ભાગ.

★ ગુરુ-સંતો પાસેથી કીમતીમાં કીમતી જો કંઈ લેવાનું હોય તો તે છે સાચી સમજણ.

૩૦૭. દિવ્ય વ્યાયામ : દંડ-બેઠક વગેરે સ્થૂળ શારીરિક વ્યાયામ છે. તેનાથી સ્થૂળ શારીરિક શક્તિ ખૂબ મળે. શરીર ખૂબ કઠણ-કઠોર અને મોટાં મસલ્સવાળું બને. મોટી લોખંડની સાંકળો તોડવાના અને મજબૂત પથ્થરો ફોડવાનાં પ્રદર્શનો પણ કરી શકાય. જ્યારે -

યોગાસનોનો વ્યાયામ સૂક્ષ્મ વ્યાયામ છે. તેનાથી દરેક સૂક્ષ્મ અંગ-ઉપાંગો અને સાંધાઓનું સુસંચાલન થાય. તેથી સાંધાઓમાં જામેલો કચરો-ક્ષાર સાફ થઈ જાય અને નવો ક્ષાર જામે નહિ. તેનાથી ભલે મસલ્સ જામે પણ શરીર ઘાટીલું બને અને દીર્ઘાયુ પ્રાપ્ત થાય. અને-

પ્રભુસ્મરણ અને પ્રાણાયામ તે સૂક્ષ્માતિસૂક્ષ્મ, દૈવી વ્યાયામ છે. તેનાથી સૂક્ષ્માતિસૂક્ષ્મ કોશો-કોશિકાઓ પ્રભાવિત-શુદ્ધ થાય. બાલ કરતાં પણ હજારમાં ભાગ જેટલી વધુ સૂક્ષ્મ જે વિદ્યુત-વાહિનીઓ છે તેને પણ આંદોલિત-સ્ફૂર્તિમાન કરે છે તે. તેનાથી બુદ્ધિ અતિ સૂક્ષ્મ અને આત્મા, પરામાત્મા, જન્મ, ગતજન્મ, આવનારો જન્મ વગેરે જેવા અતિ ગહન અને અતિ ઉપયોગી વિષયોને

સમજી શકે તેટલી સામર્થ્યવાન બને છે. પ્રાણાયામનો વિધિપૂર્વકનો અભ્યાસ તંદુરસ્ત દીર્ઘાયુ આપે છે.

‘ઘરનો જોગી જોગટો અને બીજા ગામનો સિદ્ધ’ એવી મનની સ્થિતિ ન હોય તો, સહજમાં ઘણું પ્રાપ્ત થાય.

★ આપણે વધુ પડતા ઈન્દ્રિયમય છીએ. ઈન્દ્રિયો દ્વારા આપણને જે અનુભવ થાય છે એની આપણા ઉપર બહુ ઝડપથી સફળ અસર થાય છે. તેથી ગુરુજનોને એમના શરીરધારી રૂપમાં વધુ જોવાનો અને એમની સેવાનો આપણને મોકો મળે છે ત્યારે, એની અમીટ છાપ આપણા હૃદય ઉપર પડે છે.

★ જે અને જેટલી શક્તિઓ આપણામાં છે, તે સર્વ શક્તિઓ દ્વારા આપણે કામ નથી લેતા, જેટલી શક્તિ છે તેના અમુક અંશને જ વાપરી રહ્યા છીએ; બાકીની તો ઘણીબધી શક્તિ એમ ને એમ જ અનામત પડેલી છે. અનામત પડેલી તે શક્તિ, તેનો પણ ઉપયોગ કરી શકવો તેનું નામ કુંડલિનીશક્તિનું જાગરણ.

★ ‘ભોગ ભોગવીએ છીએ’ એ ભાવનાથી નહિ, પરંતુ ‘ભોગ આપીએ છીએ’ એ ભાવનાપૂર્વક જ્યારે પ્રજોત્પત્તિ થશે ત્યારે જગત કંઈ જુદું જ હશે.

★ ઓમાકૃતિ જો બિંદુથી સંયુક્ત થયેલી ન હોય, તો તે ઈશ્વરવાચક મટી જાય છે. બિંદુ વિનાનો ઓમ્ પણ જો પોતાનું ઈશ્વરવાચકપણું ગુમાવી બેસતો હોય, તો બિંદુ વિનાના-વીર્ય વિનાના માણસનું મનુષ્યપણું તો રહે જ ક્યાંથી? વીર્ય વિનાનો-સંયમ વિનાનો-ઉત્સાહ વિનાનો મનુષ્ય મૃતક સમાન જીવે છે અને તેથી તે કુટુંબ, દેશ અને રાષ્ટ્ર ઉપર મોટા બોજારૂપ થઈ પડે છે.

★ સાચી સમજણ પ્રાપ્ત કરવાનો પ્રયત્ન કરવો અને અન્યોને પણ તે આપવા માટે પ્રમાદરહિત રહેવું તે પણ વિશ્વશાંતિ માટેનો એક પ્રકારનો મહામંત્ર જ છે.

★ સામાન્ય જનસમુદાય તેને જ ગુરુ-સંત માને છે કે જેઓ પૂરો પાખંડ કરી શકે છે અને આપણને કાયમ ભ્રમણામાં રાખી શકે છે. જેઓ પોતાની સરળતાને કારણે આપણને ભ્રમણામાંથી બહાર કાઢે છે અને ખરાં રહસ્યો બતાવી દે છે, તેને લોકોની ઊંધી ખોપરી ગુરુ-સંત માનવાનું મૂકી દે છે.

૩૧૫. ભૂલને ભૂલ : આપણે આપણું પેટ ભરી શકતા ન હોઈએ તોય લગ્ન કરીએ અને સાત-આઠ બાળકો ઉત્પન્ન કરીએ! એ બધાંની શું દશા થાય? પાછા સ્વબચાવમાં કહીએ કે ‘આ તો બધી ભગવાનની લીલા છે, સૌ સૌનું ભાગ્ય લઈને આવે છે, ભગવાને દાંત આપ્યા છે તો ચાવણું આપી જ રહેશે.’ અને જો થોડા બુદ્ધિવાળા હોઈએ તો સ્વબચાવમાં એમ પણ કહીએ કે “વહેલું કે મોડું, વિશ્વ ઉપર એ દેશનું રાજ્ય થશે કે જે દેશની વસ્તી વધારે હશે.” આમ બોલતી વખતે એ ભાન પણ ન રહે કે પોતાના ઘરની વસ્તી પંદર જણાની છે અને પાડોસીના ઘરની વસ્તી ચાર જણાની છે, તોય પોતે પાડોશી પર રાજ્ય નથી કરી શકતા પણ પાડોશી પોતા પર રાજ્ય કરે છે!

ભૂલને ભૂલ તરીકે ન સમજીએ, ત્યાં સુધી તેમાંથી મુક્ત ક્યાંથી થવાય?

(પૂ.શ્રીની પુસ્તિકા ‘મારે સમાજને બેઠો કરવો છે’માંથી સાભાર).

★ સાચા સંતોને પારખી લઈને તેમનો લાભ લેવાનું ન ચૂકીએ અને ‘નકલી’ સંતોથી દૂર રહીએ એ જ સાચી બુદ્ધિમાની છે.

(પૂ.શ્રીની ‘મારે સમાજને બેઠો કરવો છે’ પુસ્તિકામાંથી- સાભાર).

૩૧૬. કઈ રીતે બચાવે : આપણી સ્થિતિ પણ પેલા ભાઈ જેવી છે, જે પોતાની જાતે જ પોતાના ગાલ ઉપર થપ્પડો મારી રહ્યા છે અને બૂમો પાડી રહ્યા છે કે હું મરી ગયો, મરી ગયો, મને બચાવો. સાંભળનાર ભાઈ તેને કહે કે, પણ તું જાતે થપ્પડો શા માટે મારે છે? બંધ કર. તો તે કહે કે ના, થપ્પડો તો ચાલુ રાખીશ, મને બચાવો. આને બીજો કઈ રીતે બચાવે ?

હનુમાન જયંતી નિમિત્તે પ.પૂ. ગુરુદેવ શ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજનાં આશીર્વાચન

તા. ૧૬-૪-૨૦૧૭

સંકલન - શશિકાંત પટેલ

સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવની જય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જય, તો જ આપણી જય.

પરમ ગુરુદેવ ઓમ્ પરમાત્મા તથા પ.પૂ. સદ્ગુરુદેવ શ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજની કૃપા-આશિષથી ઓમ્ પરિવારના ઉપક્રમે દર વરસે હનુમાનજયંતી નિમિત્તે મહોત્સવની ઉજવણી કરવામાં આવે છે. આ મહોત્સવનું આયોજન દર વરસે હનુમાનજયંતી પછીના રવિવારે કરવામાં આવે છે, જેથી વધુ કલ્યાણકામી જિજ્ઞાસુઓ તેનો લાભ લઈ મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરવા પ્રેરાય. વરસોથી સદ્ધર્મપ્રેમી સ્વ. ગોવિંદભાઈ પ્રજાપતિ ખૂબ જ ઉત્સાહ-ઉમંગ-પ્રેમથી તેમના નિવાસસ્થાને આ મહોત્સવની ઉજવણીનો અમૂલ્ય લાભ લેતા હતા. તેમના સ્વર્ગવાસ પછી તેમનું આ નિષ્કામ લોકકલ્યાણનું સત્કાર્ય તેમનાં પરિવારજનોએ ખૂબ જ આનંદથી કાર્યક્રમના આયોજનને ચાલુ રાખેલ છે. દર વરસની જેમ આ વરસે પણ તા. ૧૬-૪-૧૭ને રવિવારે હનુમાનજયંતી નિમિત્તેના મહોત્સવનું

આયોજન કરવામાં આવેલ. તે પ્રસંગે પ.પૂ. સદ્ગુરુદેવ શ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજે અહૈતુકી કૃપા વરસાવતા મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરવા માટે સમજણપૂર્વકનું સંયમ-નિયમયુક્ત જીવન જીવવાની અનિવાર્યતાની સાચી સમજણરૂપી આશીર્વાચનની ગતગંગા વહાવી તેને નીચે મુજબ રજૂ કરવાનો નમ્ર પ્રયત્ન કરવામાં આવ્યો છે.

પ.પૂ. સદ્ગુરુદેવશ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજનાં આશીર્વાચન :-

સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવની જય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જય, તો જ આપણી જય.

સર્વેનું સ્વાગત - વંદન - અભિનંદન - આશિષ.

દર વરસની જેમ આ વરસે પણ હનુમાનજયંતી નિમિત્તેના મહોત્સવની ઉજવણીના પ્રસંગમાં ઉપસ્થિત થઈ ખૂબ જ ઉત્સાહપૂર્વક તેનો લહાવો લઈ રહ્યા છો. તમારા સૌની સમજણપૂર્વકની આધ્યાત્મિક સાત્ત્વિક અભિરુચિ -

જિજ્ઞાસા માટે ખૂબ-ખૂબ ધન્યવાદ. હનુમાનજયંતી નિમિત્તેના મહોત્સવની ઉજવણીનો કાર્યક્રમ ત્યાર પછીના રવિવારે રાખવામાં આવે છે, કેમકે, રવિવારે મોટા ભાગના સૌને નોકરી-ધંધામાં રજા હોય છે, તેથી વધુ જિજ્ઞાસુ ભક્તો તેનો લાભ લઈને સાત્ત્વિક આનંદ પ્રાપ્ત કરે. સાથે-સાથે કલ્યાણપથમાં આગળ વધી મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરવા પ્રેરાય. મનુષ્યજન્મની સાર્થકતા શેમાં રહેલી છે? આ જન્મે જ મોક્ષ પ્રાપ્ત કરી લેવામાં. તે માટે હયાત જન્મમાં સાચી નિષ્ઠા અને સમજણપૂર્વક યોગ્ય પુરુષાર્થ કરવો અનિવાર્ય છે. કદાચ જો આ જન્મે તે પ્રાપ્ત કરી ન શક્યા, તો એમ સમજવાનું નહીં કે જન્મ એળે ગયો. જો આ જન્મે તે પ્રાપ્ત કરી ન શક્યા તો પછીના કોઈ એક જન્મે અવશ્ય પ્રાપ્ત થશે. આપણે જે મુખ્ય લક્ષને પ્રાપ્ત કરવાનું છે તેની તરફ જો નિષ્ઠાપૂર્વક આગળ વધી રહ્યા હોઈશું, તો આપણી નીતિને અનુરૂપ વહેલા કે મોડા લક્ષ અવશ્ય પ્રાપ્ત થશે જ. આ માટે જીવનમાં સદ્ગુરુદેવની અનિવાર્યતાની જરૂરત હોય છે. આ સદ્ગુરુદેવ કેવા હોય? જેમના જીવનનો એક અને માત્ર એક મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય નિષ્કામ લોકકલ્યાણનો જ હોય. આવા સદ્ગુરુદેવના શરણમાં રહેવું અતિ આવશ્યક છે. જેથી તેઓ આપણી ઉપર અસીમકૃપા વરસાવી આપણને કલ્યાણપથમાં આગળ વધારી મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરવા સતત પ્રેરે. જો આપણામાં તે અંગે જરા પણ શિથિલતા આવે તો તે દૂર કરી સતત પ્રોત્સાહિત કરે. આવી કલ્યાણકારી વાતો સાંભળી, તેને જીવનમાં ઉતારી તે મુજબ જીવન જીવવા પ્રેરતા આવા પરમકલ્યાણદાયી સાત્ત્વિક કાર્યક્રમમાં શક્ય હોય ત્યાં સુધી પ્રેમપૂર્વક ઉપસ્થિત રહેવાનો સતત અભિગમ કેળવવો જોઈએ. પરમાત્માની કૃપાથી ઓમ્પરિવારના ઉપક્રમે આખા વરસ દરમિયાન નિષ્કામ લોકકલ્યાણના આશયથી આવા આધ્યાત્મિક સાત કાર્યક્રમોનું આયોજન થાય છે. તે ઉપરાંત વચ્ચે-વચ્ચે ભક્તો દ્વારા કોઈ ને કોઈ નિમિત્તે આવા કાર્યક્રમોનું આયોજન થતું રહે છે. હનુમાનજયંતીનિમિત્તેનો કાર્યક્રમ સ્વ. ગોવિંદભાઈ હયાત હતા, ત્યારથી વરસોથી તેમના નિવાસસ્થાને રાખવામાં આવે છે. તેઓ ખૂબ જ ગુરુનિષ્ઠ હતા. તેમના

સાત્ત્વિક સંસ્કારનો વારસો તેમનાં પરિવારજનોમાં ઊતર્યો છે. તેમનાં પરિવારમાં સવિતાબહેન, અનિલભાઈ, ગીતાબહેન તથા બાળકો પણ ગુરુનિષ્ઠ છે, તેથી તેઓ પણ ખૂબ જ પ્રેમ-નિષ્ઠા-આનંદ-ઉત્સાહપૂર્વક સ્વ. ગોવિંદભાઈની પરિપાટી જાળવી રાખી આ કાર્યક્રમનું આયોજન કરી રહ્યાં છે. આમ કરી તેઓ પોતાને મહાભાગ્યશાળી સમજે છે. તેઓની કાયમ ઈચ્છા હોય છે કે અમે કાર્યક્રમમાં ઉપસ્થિત રહીએ, પરંતુ અવસ્થાના કારણે તમારા સૌ વચ્ચે પ્રત્યક્ષ રૂપે ઉપસ્થિત રહી શકતા નથી. જો કે ટેલિફોનના માધ્યમ દ્વારા પરમાત્માની કૃપાથી અરસપરસ મળીએ છીએ, તેનો સંતોષ અને આનંદ છે.

હનુમાનજયંતી એટલે હનુમાનજીનો જન્મદિવસ. તે નિમિત્તે આયોજિત કાર્યક્રમનો અમૂલ્ય આધ્યાત્મિક-સાત્ત્વિક લહાવો લેવા સૌ પ્રેમપૂર્વક ભેગાં થયાં છો. તે બદલ સર્વેને ખૂબ-ખૂબ ધન્યવાદ. સાચી ઉજવણી ત્યારે જ કરી કહેવાય કે જ્યારે તેમના જીવનમાંથી પ્રેરણા લઈ તે મુજબનું વધુ ને વધુ જીવવા આપણે પ્રેરાઈએ જીવન જીવીએ. હનુમાનજીનું જીવન સંપૂર્ણ સંયમ-નિયમવાળું હતું. તેને કારણે તેમને જે કાંઈ અલૌકિક ઐશ્વર્યની - સિદ્ધિઓની પ્રાપ્તિ થઈ, તેનો ઉપયોગ તેમણે પોતાના માટે કદી પણ કર્યો નથી. તેમના પ્રભુ-આરાધ્યદેવ શ્રીરામના જીવનનો મુખ્ય ઉદ્દેશ શું હતો? જગતમાંથી અધર્મ-આસુરી શક્તિનો નાશ કરી ધર્મની-સાત્ત્વિક શક્તિની સ્થાપના કરવી. હનુમાનજીએ પોતાના આરાધ્યદેવના ઉદ્દેશ્યને પોતાનો બનાવી તેને પાર પાડવા માટે સહાયક બની પોતાના સમગ્ર સામર્થ્યનો ઉપયોગ દાસભાવે કર્યો. તે માટે જ તેમણે પોતાનું સમગ્ર જીવન સમર્પિત કરી દીધું. તેઓએ જે કાંઈ કર્યું, તેનો તેમને લેશમાત્ર ગર્વ ન હતો. તેમનામાં એવી દૃઢ સમજણ હતી કે તેઓ જે કાંઈ કરે છે, તે પોતાના સામર્થ્યથી નથી કરી રહ્યા, પરંતુ તેમના પ્રભુ શ્રીરામ તેમની ઉપર અસીમ કૃપા વરસાવી તેમને તેમ કરવાની તક આપી રહ્યા છે. તે માટે તે તો માત્ર નિમિત્તરૂપ છે. આવી ઊંચી સમજણ અને નમ્રતા તેમનામાં હતી.

હનુમાનજીએ પોતાના પ્રભુ શ્રીરામ ઉપર આવેલાં સઘળાં સંકટને પોતાના બળ-બુદ્ધિથી દૂર કર્યાં. તેને જ તેમણે પોતાનું તપ માન્યું, તેથી તેઓ સંકટમોચન કહેવાયા. આપણે જ્યારે પણ ભેગા થઈએ છીએ, ત્યારે સંકટમોચન હનુમાનજીનો મંત્ર બોલીએ છીએ કે –

“કૌન સો સંકટ મોર ગરીબ કો, જો તુમસો નહીં જાત હૈ ટારો; બેગી હરો હનુમાન મહાપ્રભુ, જો કછુ સંકટ હોય હમારો.”

આ મંત્રમાં હનુમાનજીને મહાપ્રભુ કહ્યા છે. શ્રીરામ પ્રભુ છે, પરંતુ તુલસીદાસે હનુમાનજીને મહાપ્રભુ કહ્યા છે. કેમકે, તેમના પ્રભુ શ્રી રામચંદ્રને પણ તેમની સહાયતાની જરૂર પડી. હનુમાનજીએ પોતાના પ્રભુની સહાયતા માટે પોતાનું સર્વસ્વ સેવકભાવે અર્પણ કરી દીધું. પોતાના પ્રભુનો ઉદ્દેશ્ય પાર પાડ્યો. આમ કરવા છતાં પણ તેમણે લેશમાત્ર ગર્વનો ભાવ પોતાનામાં આવવા દીધો નહીં. આથી જ એક ભક્તહૃદયે કહ્યું છે કે –

“જગતમાં એક જ જન્મ્યા રે, જેણે રામને ઋણી રાખ્યા.”
નિર્વિવાદિત સનાતન સત્ય છે કે પરમાત્માનું આપણા સર્વે ઉપર અપાર ઋણ છે. તે ઋણ આપણે ક્યારે પણ ચૂકવી શકીએ તેમ નથી. પરંતુ હનુમાનજી જ એક એવા છે કે જેમનું ઋણ તેમના પ્રભુ ઉપર ચડેલું હતું. તો આવા મહાપ્રભુ હનુમાનજીને આ શ્લોકમાં પ્રાર્થના કરવામાં આવી છે કે હે પવનપુત્ર - હે સંકટમોચન મહાપ્રભુ અમારાં બધાં જ સંકટને આપ જાણો જ છો. તમારાથી કાંઈ જ અજાણ નથી. તો હે મહાપ્રભુ તમે પવનવેગે આવી અમારાં સંકટને દૂર કરવાની કૃપા કરો, એવી વિનંતી કરીએ છીએ.

હનુમાનજીના જીવનમાંથી સમજણપૂર્વક પ્રેરણા લઈ ધીરજ અને નિષ્ઠાપૂર્વક તેને અનુરૂપ જીવન જીવી, મનુષ્ય પણ ધારે તો મહાપ્રભુ થઈ શકે છે. તે માટે આપણે આપણા ઈષ્ટશ્રદ્ધેય પ્રત્યે સાચી સમજણપૂર્વક ત્યાગ-ભક્તિ-નિષ્ઠાનો ભાવ આત્મસાત્ કરવો અનિવાર્ય છે. તેમના પ્રત્યે દાસભાવે સમર્પિત થઈને હરપલ સદા તેમનામાં જ એકાકાર બની જીવન જીવવું જોઈએ. પોતાના ઈષ્ટના લોકકલ્યાણના મુખ્ય ઉદ્દેશ્યને પોતાનો ઉદ્દેશ્ય સમજી તે માટે અવિરત કાર્યરત રહેવું જોઈએ. જે કાંઈ કરીએ તે બધું અહંકાર અને

વળી દેખાદેખી, ચડસાચડસી કે કોઈ પણ પ્રકારની સ્વાર્થવૃત્તિથી કરવું જોઈએ નહીં. તેથી આપણી સાત્ત્વિકતા દિન દો ગુની અને રાત ચૌ ગુની નિરંતર વધતી રહે છે.

હનુમાનજી તો મહાજ્ઞાની અને અતુલ્ય યોદ્ધા હતા. તેમણે પોતાના બળ-બુદ્ધિનો ઉપયોગ પોતાના માટે કદી કર્યો નહીં. પરંતુ પોતાના પ્રભુ શ્રીરામના લોકકલ્યાણના ઉદ્દેશ્યોને પાર પાડવામાં જ કર્યો. તેવી જ રીતે આપણે પણ આપણા શ્રદ્ધેય પ્રત્યેનો સદ્ભાવથી જે કાંઈ પણ કરીએ તે અંધશ્રદ્ધાથી પ્રેરાઈને કરવું જોઈએ નહીં. પરંતુ બુદ્ધિપૂર્વક સાચી સમજણથી તૈલધારાવત ઉત્સાહથી કરીએ તો તેનું સાતત્ય જળવાઈ રહે. ફળસ્વરૂપ કલ્યાણમાર્ગમાં આગળ વધાય. મુક્તિ-મોક્ષ-આત્યંતિક સુખની પ્રાપ્તિ સહજ રીતે જ પામી શકાય. આત્યંતિક સુખ એટલે એવું સુખ કે જે સતત સુખ જ રહે. તે ક્યારેય પણ દુઃખમાં પરિણમતું નથી. પરમાત્માની પરમકૃપા તથા પૂર્વજન્મોનાં સત્કર્મોનાં ફળસ્વરૂપ આપણને હયાત જન્મ મનુષ્યનો પ્રાપ્ત થયો છે. તો, હયાત જન્મમાં એવો જબરજસ્ત ભીષ્મ સંકલ્પ કરવાનો છે કે આ જન્મે જ મોક્ષ પ્રાપ્ત થાય. માત્ર સંકલ્પ કરીને સંતોષ માનવાનો નથી, પરંતુ તેની પૂર્તિ માટે સમજણ-નિષ્ઠાપૂર્વક સતત પુરુષાર્થ અથાકપણે કરવો અનિવાર્ય છે, તો જ લક્ષને પ્રાપ્ત કરી શકાય.

આજના ભૌતિકપ્રધાન સમાજમાં મોટા ભાગે સૌ કોઈ અજ્ઞાનતાવશ ભૌતિક ઐશ્વર્ય અને તે થકી ભ્રામક-ક્ષણિક-મૃગજળ સમાન સુખોને પામવામાં-ભોગવવામાં જ જીવનનું મુખ્ય લક્ષ સમાયેલું સમજે છે. તેનું મુખ્ય કારણ તેમના જીવનમાં તેને પામ્યાનો અસંતોષ અને પરિગ્રહવૃત્તિ મુખ્ય પરિબળ છે તેથી આવાં મૃગજળ સમાન સુખોને પામવા માટેની ઘેલછામાં આંધળા બની ઘાણીના બળદની જેમ આંધળી દોટ લગાવે છે. આમ ને આમ અંતે મૃત્યુ પામે છે. વળી, પાછા જન્મ-મરણના ચક્રાવામાં ફરતા રહીને દારુણ દુઃખોને ભોગવે છે. મનુષ્યજન્મ એળે જાય છે. આમ, ભ્રમણાવશ જેને તે સુખ માનતો હોય છે તે જ તેને અનંત દુઃખોની ખાઈમાં ધકેલે છે. પરમાત્માની કૃપાથી તમે સૌ આવા લોકકલ્યાણના સાત્ત્વિક-આધ્યાત્મિક ઉત્સવોનું

નિષ્કામભાવે આયોજન કરો છો, તે નિમિત્તે પ્રેમથી ઉપસ્થિત થઈ ગુરુ-સંતો દ્વારા કહેવાતી કલ્યાણકારી સાચી સમજણની વાતો ધ્યાનપૂર્વક સાંભળો છો. તેને નિષ્ઠાપૂર્વક જીવનમાં ઉતારી તે મુજબ જીવન જીવવા સતત પુરુષાર્થ કરો છો. બીજાને પણ તે માટે પ્રેરો છો. તે માટે તમને ખૂબ ખૂબ ધન્યવાદ છે. મોટા ભાગે સૌ સાંસારિક જીવો હોવાથી સંસારના વહેવાર-પ્રપંચમાં રહેવું પડે તે સ્વાભાવિક છે. આપણા જીવન સાથે જોડાયેલા સૌ કોઈ પ્રત્યેની આપણી ફરજો-જવાબદારીઓ નિભાવવી જ જોઈએ - તેમાં પાછી પાની કરવી જોઈએ નહીં. આમ, સંસારવહેવારનો ધર્મ નિભાવવા જે કાંઈ કરીએ તે બધું બહિર્મુખપણે કરવું જોઈએ. અંદરથી તો આપણને એ વાતનું સતત સ્મરણ રહેવું જોઈએ કે પરમાત્માની કૃપાથી મનુષ્યજન્મ પ્રાપ્ત થયો છે, તે એળે ન જાય. આપણી અંદર સતત આ અવિચલ સત્યનું સ્મરણ રાત-દિવસ હરપલ ચાલતું રહેવું જોઈએ, તેને અનુરૂપ જીવન જીવવું જોઈએ. તો કલ્યાણપથમાં આગળ વધી અંતે આત્યંતિક સુખરૂપી મોક્ષ અચૂક પામી શકાય. આ વાતને નીચેની પંક્તિ દ્વારા સમજાવે.

શ્રીકૃષ્ણે અર્જુનને જે બોધ આપેલો તેમાં કહ્યું છે કે—

“સંસારમાં સરસો રહે, એનું મનડું મારી પાસ,
શ્રીકૃષ્ણ અર્જુનને કહે, તેને સમજું મારો દાસ.”

શ્રીકૃષ્ણએ શું કહ્યું છે ? સંસાર-વહેવારની ફરજો-જવાબદારીઓ બરોબર તલવારની ધાર ઉપર અદા કરવાની છે. તેમાં સહેજ પણ પાછી પાની કરવાની નથી. પરંતુ મનથી સદાય પોતાના શ્રદ્ધેયનું તથા મનુષ્યજન્મ સાર્થકતા માટેની સાચી સમજણરૂપી સદ્બોધનું જ સતત સ્મરણ કરી તેને અનુરૂપ જીવન જીવવાનું છે. તો આવું જીવન નિષ્ઠાપૂર્વક જે પોતાનો ભક્ત જીવે છે તેને શ્રીકૃષ્ણ પોતાનો સાચો દાસ-સેવક માને છે. જેને પરમાત્મા પોતાનો દાસ માને તેનો મોક્ષ અવશ્ય થાય તે સ્વાભાવિક છે. આવા વિરલ આત્માને પછી ફરી-ફરી જન્મ-મરણના ચક્રાવામાં આવવું પડતું નથી. પરિણામે દારુણ કષ્ટદાયક દુઃખમાંથી સદાય માટે મુક્ત થઈ જાય છે.

જાન્યુઆરી-૨૦૧૮

રુતમ્બરા

૧૮

આત્યંતિક સુખરૂપી મોક્ષને પ્રાપ્ત કરવા માટેની અતિગહન સાચી સમજણની શીખ જો આપણે ગુરુજનોના સાંનિધ્યમાં શ્રદ્ધા-ભક્તિ-પ્રેમપૂર્વક રહીએ તો જાણવા મળે છે. કાયમ તો આપણે સંસાર-વહેવારના પ્રપંચમાં રહેતા હોઈએ છીએ. પરંતુ આવા કાર્યક્રમમાં જો પ્રેમ-ઉત્સાહ અને સમજણપૂર્વક ઉપસ્થિત રહીએ તો આવી કલ્યાણકારી જે સદ્બોધની વાતો સાંભળવા મળે તો તેમાંની એકાદ વાત આપણા જીવનને પલટાવી નાંખતી હોય છે. જેમકે, વીજળીના ચમકારે મોતી પરોવી લઈએ. આવા પ્રસંગે જે કાંઈ કલ્યાણકારી વાતો થાય છે-તે વીજળીનો ચમકારો સમજવાનો છે. આમાંની એકાદ વાત આપણા હૃદયસોંસરી ઊતરી જાય અને આપણું જીવન પલટાઈ જાય તે મોતી પરોવ્યું ગણાય. આ બધા માટે આપણા હૃદયમાં ગુરુજનો માટે સાચાં શ્રદ્ધા-પ્રેમ સમજણપૂર્વક હોવાં જરૂરી છે. સવિતાબહેન કહેતાં હોય છે કે, ગુરુજનું શરીર નરમ-ગરમ રહે છે, છતાંય અમે એમની સેવા કરી શકતા નથી.” કેટલી બધી ઊંચી સમજણ કહેવાય કે પોતે ગમે તેટલું કરે પણ એમ જ લાગે કે કાંઈ જ કરી શકતા નથી. આમાંથી સૌએ પ્રેરણા લઈ તેને અનુરૂપ આદર્શ જીવન જીવવા પ્રયત્ન કરવો જોઈએ, તો કલ્યાણપથમાં સરળતાથી આગળ વધાય.

આજે હનુમાનજયંતી નિમિત્તેના કાર્યક્રમમાં કલ્યાણદાયી સાચી સમજણની વાતો પરમાત્માની કૃપાથી થઈ. તમે સૌએ પ્રેમથી સાંભળી. પરમાત્માને પ્રાર્થના કરીએ કે આવી વાતો ખૂબખૂબ સાંભળવાની તક આપો. વળી, તેને અનુરૂપ જીવન જીવવાની શક્તિ-મતિ આપો, જેથી મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરી શકીએ.

ફરી-ફરી સર્વેને વંદન-અભિનંદન-આશિષ.

સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવની જય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જય, તો જ આપણી જય.

સંકટમોચન મહાપ્રભુ હનુમાનની જય.

સર્વેને જય નારાયણ-જય ઓમ્ ગુરુદેવ.

ઓમ્... ઓમ્... ઓમ્...

श्रीश्वर का बोधक (नाम) प्रणव/ओम् है ।

(समाधिपाद के श्रुतों का भाषानुवाद)

- (२४) क्लेश, कर्म, कर्मफल और वासना जिसमें नहीं है ऐसा पुरुषविशेष/चेतनविशेष श्रीश्वर है ।
- (२५) श्रीश्वर संपूर्ण सर्वज्ञ है ।
- (२६) श्रीश्वर पूर्वकाल के गुरुओं के भी गुरु है और काल की मर्यादा से (जन्म-मृत्यु से) पर है ।
- (२७) श्रीश्वर का नाम प्रणव/ओम् है ।
- (२८) अर्थ के चिन्तन सहित ओम् का जप करना ।
- (२९) चिन्तन सहित जप करने से अन्तरायों का अभाव और आत्मसाक्षात्कार होता है ।

● दृष्टना उद्देशो

(१) सर्वव्यापक परम सूक्ष्म चेतन तत्त्व के जेनुं नाम प्रणव (ओम्-ॐ) छे तेनी प्रतीति षहुषनसमाजने करवावानो प्रयत्न करवो. (२) 'योग'नो प्रचार, प्रसार अने संशोधन करवा प्रयत्न करवो. (३) समाजनुं नैतिक धोरण छियुं लाववा माटे साहित्य द्वारा आध्यात्मिक ज्ञाननो प्रचार अने प्रसार करवानो प्रयत्न करवो. (४) आ उपरांत 'षहुषनहिताय-षहुषनसुपाय'ने लगतां कार्यो, जेवां के, केणवणी, तबीनी सारवार वगैरे करवा माटे प्रयत्न करवो.

આદ્ય સંસ્થાપક તથા આધ્યાત્મિક વડા

પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રી યોગાભિક્ષુજી

To,

PRINTED & PUBLISHED BY :-

Dr. S. S. Bhikshu for

AUMGURU PREMSAMARAPANDHYANBHIKSHU PARIVAR TRUST

(Reg. No. E/4416 Date 11-5-81)

From : :-3/B, Paliadnagar Society, Narapur, Ahmedabad-13

Printed at : Shardul Printing Press

Hon. Editor : Naisnadh Vyas

I.T.Exe: DIT (E)/80G(5) / 252 / 2008-09

● પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રી યોગાભિક્ષુજી મહારાજશ્રી સાથેનાં પ્રેરક પ્રસંગો - સંસ્મરણો સંક્ષિપ્તમાં આવકાર્ય છે.

● “ઓમ્ પરિવાર”ની કલ્યાણકારી પ્રવૃત્તિઓ વિશેની માહિતી પણ સંક્ષિપ્તમાં આવકાર્ય છે.

નોંધ : જગ્યા-મર્યાદાને કારણે અન્ય કૃતિ-સામગ્રી સ્વીકારી શકાતી નથી.

- રુતમ્ભરા સંપાદન સમિતિ

લવાજમદર :

ત્રિવાર્ષિક સભ્ય (ભારતમાં) ...	₹	૧૦૦-૦૦
આજીવન સભ્ય (ભારતમાં) ...	₹	૫૦૦-૦૦
ત્રિવાર્ષિક સભ્ય (પરદેશમાં) ...	\$	૫૦-૦૦
આજીવન સભ્ય (પરદેશમાં) ...	\$	૧૫૦-૦૦
છૂટક નકલની કિંમત ...	₹	૧૦-૦૦

લવાજમ મોકલવાનું કે રુતમ્ભરાને લગતો પત્રવ્યવહાર કરવાનું સ્થળ :

ડૉ. સોમાભાઈ એ. પટેલ (ડૉ. સ.સ. ભિક્ષુ)

૩/બ, પલિયડનગર, દર્પણ સર્કલ પાસે,

સેન્ટ ઝેવિયર્સ હાઈસ્કૂલ રોડ,

નારણપુરા, અમદાવાદ - ૩૮૦ ૦૧૩

☎ ૦૭૯ ૨૭૯૧૧૧૯૫

સૂચના :-

(૧) લવાજમ ચેક, ડ્રાફ્ટ અથવા મનીઓર્ડર દ્વારા “ઓમ્ગુરુ પ્રેમ સમર્પણધ્યાનભિક્ષુ પરિવાર ટ્રસ્ટ” ના નામે મોકલવું. સાથે આપનું પૂરું નામ, સરનામું શુદ્ધ અક્ષરોમાં લખી મોકલવાં.

(૨) જે સભ્યના રહેઠાણનું રુતમ્ભરા અંક મોકલવાનું સ્થળ બદલાયું હોય તેમણે તેમના નવા રહેઠાણનું પૂરું સરનામું લખી L.M. નંબર સાથે મોકલવું, જેથી વ્યવસ્થાપકો દ્વારા અંક મોકલવામાં સરળતા રહે.